БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

...76 (8908) | 1959 оной апрелиин 1, среда | Сэн 20 мүнгэн

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ХАБАРАЙНГАА ТАРИЛГАДА ХЭР БЭЛЭН БОЛООД БАЙҺЫЕНЬ

МАРТЫН 26-haa АПРЕЛИИН 5 ХҮРЭТЭР ОЛОНИИТЫН ХҮСӨӨР ШАЛГАЖА ҮЗЭЕ

1959 АПРЕЛЬ 1 СРЕДА

Мүнөөдэр—шалгалтын зургаадахи үдэр

...олхоз, совхоз бүхэн адагынь— 500 гахай шахаха уялгатай

...ПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пле...й, партиин XXI съездын түүхэ...дхэбэринүүдтэ харюу болгон, ...й республикын колхоз болон ...озууд байгша ондо нёдондоной...о 1,8—2 дахин ехэ мяха абаха ...й тон харюусалгатай социалис...кэ уялга абаһан байна. Энэ ...түрын удхашанартай зорил...амжалтатайгаар бэелүүлхын ...бии байгаа арга боломжонуу...түйсэд хэрэглэхэ шухала боло... Эдэ арга боломжонуудай нэгэ...ь гахай үсхэбэрилгэ гээшэ. ...эһээ республикын колхоз бо... совхозууд мүнөө жэлдэ ада...405 мянган пүүд гахайн мяха ...а гэжэ харааланхай.

...ы шэнээн ехэ гахайн мяха аба...ээшэ хүнгэхэн хэрэг бэшэ. Тэ...й түлөө ерээд мянган гахай ша...таргалуулха гэхэ гү, али кол...совхоз бүхэн дунда зэргээр ...ынь 500 гахай шахаха болоно. ...э олон гахай шахан таргалуул...тула партийна, советскэ болон ...э ажахын органуудай, колхо...ай правлениин, совхозуудай ди...иин зүгһөө айхабтар ехэ эмхид...й хүдэлмэри ябуулагдаха, энэ ...тэ үдэр бүри анхарал хан...гдаха ёһотой.

...һан уялгадаа, хэлэһэн үгэдөө ...ёһоор хандадаг хүтэлбэрилэг...тэрэнээ дүүргэхын хойноһоо ...дожо, гахай шахан таргалуул...эргые амжалтатайгаар бэе...нэ. Жэшээнь, Бичурын совхо...ид 1959 ондо урда жэлэйхиһээ ...дахин ехэ мяха абаха гэжэ ...ээ һэн. Тиихэдэ гахайн мяха ...ые таба дахин дээшэлүүлхэ гэ...у, али 1400 центнертэ хүргэхэ ...тo табиһан байгаа. Энэ уял...тэдэнэр бодото хэрэг дээрэнь ...үүлжэ байнхай. Мүнөө үедэ ...гахай шахан таргалуулжа, тэ...э 146 центнер шэгнүүртэйгээр ...дэ тушаагаа. Тэрэнэй хажуу...түлжүүлэгдэжэ байһан 800 га...500-ниинь хоёрдохи кварталда ...гдажа, гүрэндэ тушаагдаха ...Тиигэжэ хахад жэлэй туршада ...гахай таргалуулжа абаха гээ...ёhотойл һайшаалтай, жэшээ ...аар хэрэг ха юм. Иигэжэл со...истическэ уялгануудаа дүүргэ...зэргэтэй.

...рүү колхоз, совхозууд мяха ...абахын тула шадаал һаа ...гахай шахахые оролдоно. Тэ...й түлөө гахай үсхэбэрилгые ...эрилтын ёһоор эмхидхэжэ, ...ан гээл һаа олон поршоонхо ...аб гэжэ тэмсэдэг болонхой. ...нскын аймагай колхозууд нэ...э эмэ гахайе поршоонхолуу...й мяханда тушаахагүй, эхэ ...йнуудые жэлдээ гурба да...түрүүлхээр хэмжээ абажа бай... Тиимэһээ залуу эмэ гахайнуу...түсгаар һайн харууһанда таби...саг соонь ороондо оруулдаг ...Кабанскын гахайшадай энэ ...алые хаа хаанагүй дэмжэхэ ...ла. Имагтал олон поршоонхо ...ка, гарза хоролтогүйгөөр түл...хэ гээшэ гахайн мяха ехээр ...аг болохо хэрэгэй эгээн шуха...алань бшуу.

...лхоз, совхозуудай зорилго юуб ...э, поршоонхыень абангүй нэ...э эмэ гахайе гаргашалхагүй, ...гахайн дүрбэн пүүд шэгнүүртэй ...ко, хахад жэлээ хүсэхэлээрнь ороондо оруулха хэрэгтэй. Энэ ушарта шахалгандашье байһан гахайе үрэжүүлжэ болохо.

Мяха эрид ехээр абахын тула шахагдаха гахайе зузаан өөхэ саалатай болгохо гэжэ удаан саг соо фермэ дээрэ барихань үлүүсэ. Тиимэһээ өөхэтэйшэг, мяхалиг гахайнуудые үүсэлхэдэ угаа зохид байдаг. Энэ ушарта богонихон болзорто арад зоной хэрэгсэлдэ ехэ мяха үгэжэ шадахабди. Олон колхоз, совхозуудай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, иимэ шанартай нэгэ центнер мяха абахын тула ехэ өөхэ саалатайхиһаа 20—25 процент бага тэжээл гаргашалагдана бшуу. Тиимэ болохолоороо поршоонхонуудые эхэһээнь һалгаахалаараал шахалгада табижа, 6—7 һаратайдань 70—80 килограмм шэгнүүртэй болгожо шадабал һайн гээшэ.

Тэрэшэлэн гахай олоор шахан таргалуулха зуураа хайшан гээл һаа хүсэ, зөөри багаар гаргашалхаб, яажа мяханай өөрынь үнэ сэнгые химдаруулхаб гэжэ саг үргэлжэ ухамайлха, оролдохо хэрэгтэй. Энээн тушаа эхэ гахайнуудһаа бэшыень шадаал һаа олоорнь нэгэ таһалгада сүлөөхэнөөр байлгажа, шэнгэн эдеэ үгэжэ байбал зохистой гэжэ түрүүшүүлэй жэшээ дээрэһээ харагдана. Зунай сагта тэдэнийе байлгахын тула колхоз, совхоз бүхэн амарханаар бүтээгдэһэн зуһалангай байра түхеэрхэ болоно. Гахайшадай хүдэлмэрийе хүнгэдхэхын тула тэндэхи ажалые горьтойгоор оньһожоруулха шухала. Тиигэжэ шадабал, хүн бүхэндэ хүхүүли байһан 25—30 эхэ гахай, бусадыень —500—600 толгойгоор даалгажа болохо бшуу.

Энэ ехэ зорилгые бэелүүлхэ хэрэг имагтал гахайшадай оролдолгоһоо, тэдэнэй ажалдаа урматайгаар хандаһанһаа болохо байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ ажахы бүхэндэ гахайшадай ажалай түлөөһые дахин дахин хаража үзэхэ, тэдэнийе урмашуулха хэмжээ абаха саг ерээ. Гахайшадай ажалай түлөөһэ, мүн нэмэлтэ түлбэри тогтооходоо нэн түрүүн эхэ гахай бүриһөө поршоонхо олоор түлжүүлһэн, залуу эмэ гахай бүхэнийе ороондо оруулһан, шахалганда байһан гахайнуудые түргэнөөр таргалуулһан хүнүүд һайса урмашуулагдаха зэргэтэй.

Эдэ бүгэдэһөө гадна, республикын колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө тосхонуудта ажаһуудаг алба хаагшад болон хүдэлмэришэд хубиингаа ажахыда байһан эмэ гахайнуудые түрүүлжэ, поршоонхонуудыень шахан таргалуулжа, гүрэндөө худалдаха гэһэн уялгануудые абажа байна. Энэ һайшаалта эдэбхи үүсхэлые хаа хаанагүй дэмжэжэ, тэдэнэртэ али болохоор туһалха хэрэгтэй.

Саашадаа гахай олоор үсхэбэрилжэ, эрхим шанартай мяха гүрэндөө тушаажа байхын тула мүнөөнһөө тэжээл бэлэдхэхэ асуудалда анхарал хандуулха шухала. Гахайнуудые гансахан таряа талханай зүйлөөр эдеэлүүлхэ бэшэ, мүн тэдээндэ хартаабха, турнепс, хүсы үбһэ, силос гэхэ мэтые ехээр бэлэдхэжэ абаха уялгатайбди. Энэ хэрэгтэ гахайшад эдэбхитэйгээр хабаадаха ёһотой.

Республикын колхоз, совхозуудай ороохо таряанай үрэһэ хүрэнгын шанар тухай

1959 оной мартын 15-най мэдээн

...магууд	Бүхы үрэһэнэй шалгагдаһаниинь (процентээр)	Шанар муутай гэжэ элирүүлэгдэһэниинь (проц.)	Тэрэ тоодо шэнисэ (проц.)	Аймагууд	Бүхы үрэһэнэй шалгагдаһаниинь (процентээр)	Шанар муутай гэжэ элирүүлэгдэһэниинь (проц.)	Тэрэ тоодо шэнисэ (проц.)
...ало-Кударын	94,9	82,6	88,4	Хойто-Байгалай	—	—	—
...жанай	98;6	66,6	49,8	Сэлэнгын	98,1	95,2	91,4
...рын	75,1	45;3	34;3	Тарбагатайн	88,5	39,4	31,1
...тын	—	—	—	Ториин	98,4	79,5	62,4
...	100,0	78,4	61,5	Түнхэнэй	95,7	86,7	81,0
...рын	91,1	97,1	90,0	Хориин	92,1	78,2	66,6
...айн	86,7	75;5	73,0	СОВХОЗУУД:			
...енай	87,4	88,5	77,4				
...тын	96,7	80,3	68,4	Бичурын	100,0	100,0	100,0
...скын	95;4	78,6	75,9	Борьёогой	67,2	92,7	78,9
...гын	96,3	94,7	91,9	Яруунын	44,9	100,0	—
...рын	100,2	64,4	59,4	Кяхтын	84,5	72,3	65,2
...ханай	93,1	59,8	30,7	Сэлэнгын	100,0	100,0	100,0
...ын	90,9	73,7	65,1	Хориин	88,0	93,3	87,7
...ршэбэрэй	81,6	56,4	46;5	«Эрдэм»	68,4	100,0	100,0
...	—	—	—	Кабанскын	98,5	88,4	78,8
...йкальскын	90,5	93,0	90,3	Иволгын	90,3	85,3	84,4

Закаменайхид унжагайрһаар

Закаменай аймагай зарим колхозууд энэ хабарай тарилгада урдынхидаал адли муугаар бэлдэжэ байна. Тарилга багатайбди гэжэ шалтаад, энэ шухала хүдэлмэридэ хангалтагүйгөөр бэлдэдэг заншалтай болошоо шахуу.

Нёдондо хабар тарилгын эхилхэтэй сасуу үрэһэн дуталдаһан, трактор, машинануудай эбдэрхэ ушар үзэгдэһэн юм. Эдэ алдуунуудаа хараадаа абан, закаменайхид тарилгада эртээнһээ һайнаар бэлдэхэ байха гэжэ һанахаар байгаа. Теэд өөдтэй юумэ хэгдээгүй гэхэдэ болохо. Мүнөө 28 «ДТ-56» маркын тракторнуудай оройдоол 16-ниинь заһабарилагдаа бшуу. «Дружба», «Родина», «40 лет Октября», «Коммунизмын зам» колхозууд тракторай сеялкэ, анзаһануудые заһабарилжа эхилээдүй. Колхозууд, өөһэдынгөө мастерскойдо зарим жэжэ божо юумэнүүдээ заһаха аргатай байгаад, энээн тушаа анхарал гарганагүй. Үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри аймагай колхозуудта хэлэшэгүйгөөр удааруулагдажа байна. Таригдаха 15756 центнер үрэһэнэй оройдоол 1819 центнерынь тарилгын шанарта хүргэгдэбэ. 13932 центнер үрэһэниинь буртаг холисотой, тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байшоо. Аймаг дотор гансал Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо һайн шанартай үрэһэн бэлдэгдээ. «Коммунизмын зам» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Маланов, агрономынь нүхэр Фролов) 700 центнер овёсой үрэһэн дутамаг.

Эндэхи колхозууд жэл бүри бага ургаса хуряанабди гээд гомдодог юм. Теэд наг шэбхэ таряалан, хадаланда саг соонь ехээр гаргажа, үтэгжүүлгэ ехээр хэдэг болохо тухай зохихо анхаралаа табинагүй. Энэ жэл аймагай колхозууд 40 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй аад, оройдоол мянгаад тонно болгоод байна. Кукуруза таригдаха 50 гектар газарта 2 мянган тонно шэбхэ гаргаха байһан аад, һаял 50-яад, тоннодо хүргэбэ. 25 гектарта энэ шэмэтэ ургамал тариха Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Хубанов, агрономынь нүхэр Хаптинов) 1200-гаад тонно шэбхын орондо миил хорёодые гаргаа бшуу.

Үрэһэ хүрэнгэ шэрэхэ мори унаа, тэргэ болон бусадые колхозууд бэлдэжэ эхилээдүй байһаар. Гансал автомашинада найдаад лэ урдынхяараал байжа, мэгдүү байдалда орохонь магад.

Партиин айком, аймгүйсэдком тарилгын бэлэдхэлдэ бии байгаа дутагдалнуудые мэдэжэ байбашье, яаралтай хэмжээ абанагүй, энэ шухала хүдэлмэрийе түргэдхэхэ тухайда анхарал табинагүй.

Д. Аюшеев,
манай корреспондент.

ШАЛГАЛТА ЮУ ЭЛИРҮҮЛЭЭБ

Һаяхан Түнхэнэй аймагай колхозуудай кукурузын тарилгада хэр бэлэдхэжэ байһаниие олониитын хүсөөр шалгажа үзэһэн байна. Байгша ондо аймагай олохон колхозууд кукуруза тарилгада зохихо анхарал хандуулжа, энэ ургамалай бараг һайн ургаса абахын түлөө бэлэдхэлэй хүдэлмэрийе муу бэшээр ябуулна.

Жэшээлбэл, «Сибиряк» колхозойхид кукуруза тарилгада яһала һайнаар бэлдэжэ байна. Тус артельдэ механизатор нүхэр Соловьевой хүтэлбэрилдэг кукуруза ургуулха тусхай комплексно звеногойхид 75 гектар үрэжэл һайнтай газар даажа абаад, тэрэнэйнгээ 30 гектарай га бүриһөө 350 центнер, тиихэдэ бэшэнэйнь га бүхэнһөө 300 центнерһээ доошо бэшэ ногоон эшэ набша абахаар шиидэнхэй. Звеногойхид зорибондоо хүрэхын тула энэ үбэлдөө кукурузынгаа газарта наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэрийе эршэмтэйгээр ябуулжа, мүнөө хамта 1500-аад тонно хуушан аргал шэбхэ гаргажа, зохидоор обоолоод, тэрэнээ һаядаа тараажа эхилэнхэй. Гадна ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулхын тула 30 гаран центнер шубуунай аргал, 100 гаран центнер аммиагтай уһа бэлдэнхэй.

Тэрэшэлэн энэ жэлдэ кукурузын баян ургаса абахын түлөө аймагай «Путь Ленина» колхозой кукурузашад баһал бэлэдхэлэй горьтой хүдэлмэри хээ юм. Эндэ кукурузын тусхай комплексно звеногойхид (даагшань нүхэр Дабаев) тарилгынгаа газар һайнаар үтэгжүүлжэ, тэндээ шииг нойто һайса барихын түлөө оролдожо, жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө 1000 гаран тонно шэбхэ гаргаа. Мүн нилээд ехэ газарта саһа барижа, тошон халяагаад, эдэ үдэрнүүдтэ һайрамай уһа хаажа заһаланхай. Тиихэдэ звеногойхид кукуруза тариха ургасын хойноһоо харууһа хэхэ бүхы машина, зэр зэмсэгүүдээ бүрин заһабарилжа, бэлэн болгоһон байна.

«Путь к коммунизму» колхозой 1-дэхи комплексно бригадынхид (бригадирынь нүхэр Холбоев) курузынгаа тарилгада эртээнһээ бэлдэжэ, бүхы машина, техникээ хаһа сагтань заһабарилаа, мүн наг шэбхэ ехээр бэлдэһэн, зөөһэн байха юм. Эндэхид бүхы газарайнгаа га бүридэ дунда зэргээр 20 тонно хүртэхөөр хуушан аргал шэбхэ гарганхай. Шубуунай аргал, пеэшэнэй үнэһэ болон минеральна үтэгжүүлгэ горьтойгоор бэлдэжэ абаа.

Гэбэшье аймагай колхозуудта кукурузын тарилгада бэлэдхэлэй бии байһан нилээд олон дутуу дундануудые шалгалта элирүүлээ.

Эндэхи «Искра» артелиинхид байгша ондо миил 10 гектар кукуруза тарихаар харааланхай. «Мүнөө жэлдэ кукуруза юундэ иимэ багаар тарихатнайб» гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө асуухада:

— Манай колхоз һүүлэй 2—3 жэлдэ кукуруза яһала ехээр таридаг байгаа юм, теэд тэрээнһээ мүртэй ургаса абажа амташаагүйгшэбди,— гэжэ тэдэнэр һэнгэргүйгөөр харюусана. Энэ колхоздо мүнөө кукуруза тарилгада бэлэдхэлэй ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэгүй шахуу. Хэтэрхэдээ артельдэ кукуруза ургуулха звено эмхидхэгдэһэн нэрэтэй аад, тэрэнэйнь хэһэн биратай юумэ байхагүй. Кукуруза тарихаар таһалагдаһан 10 гектар газартань нэгэшье центнер шэбхэ гаргагдаагүй байһаар.

Тэрэшэлэн «Восточные Саяны» гэжэ хүдөө ажахын артелиинхид кукурузын тарилгада бэлэдхэлэй энэ гэхэ юумэ хэнэгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Тус колхозойхид байгша ондо бүхыдөө 300 гектарта кукуруза тариха түсэбтэй. Колхозой 2-дохи комплексно бригадын кукурузашадай звено (даагшань нүхэр Сороковиков) хамта 50 гектар газарта кукуруза тарихаар хараалһан аад, тэрээндээ оройдоол 650 тонно шэбхэ гарганхай. Тиихэдэ эндэхид шубуунай аргал, пеэшэнэй үнэһэ болон бусад минеральна үтэгжүүлгэ суглуулха, бэлдэхэ тушаа баһал юушье хэнэгүй. Кукуруза тарилгын машина, зэр зэмсэг мүнөө хүрэтэр заһабарилагдажа, бэлдэгдээгүй байшоо. Иимэрхүү дутагдалнууд колхозой 4-дэхи комплексно бригадын нүхэр Будаевай хүтэлбэрилдэг звеногой ажалдашье үзэгдэнэ. Тус звеногойхид хамта 70 гектар газар дээрээ оройдоол 470 тонно аргал шэбхэ гаргаа, энэ хүдэлмэреэ хэлэшэгүй унжагай нобшоор ябуулна.

Партиин айком, аймгүйсэдком шалгалтаар элирүүлэгдэһэн бүхы дутагдалнуудые хаража үзөөд, кукурузын тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэрийе эрид һайжаруулха, тодорхой хэмжээ абажа, ойрын үдэрнүүдтэ кукурузын газарта наг шэбхэ ехээр гаргаха, тарилгын бүхы машина, техникэ заһабарилжа дүүргэхэ тухай дурсагдагша колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй урда шанга эрилтэ табиха уялгатай.

Д. Янданов,
«Красное знамя» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Үнэтэ үүсхэлые дэмжэнэ

Дээдэ Хэжэнгын «Победа» колхоз аймаг соогоо мал адууһа олонтой, томо колхозуудай нэгэн юм. Урда жэлнүүдтэ сабшалангай нилээдгүй һайн газартай байгаад, тэрэнээ хүсэдөөр үтэгжүүлжэ, уһалжа шадаагүй дээрэһээ малдаа үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэдэггүй, үбэлэй һарануудта малаа ехээр тураажа, олониень гарзалуулжа гарадаг һэн.

Энэ жэлдэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ шухала хэрэгтэ онсо анхаралаа табижа, шэбхэ ехээр гаргажа сабшалангаа үтэгжүүлхэ, мүн уһалха гэжэ шиидээд колхозой правлени февралиин эхеэр тусхай звено бии болгоо. Энэ звеное даагшаар урда жэлнүүдтэ луговод ябаһан дүй дүршэлтэй үбгэн Василий Андреевич Ивановые томилһон байгаа. Энэ звенодо «ДТ-54» маркын трактор үгтэнхэй, энээниие олон жэлэй шофер-луговодой хүбүүн Глеб Иванов хүдэлгэжэ ороо.

Эхилһэн сагһаа хойшо звеногой гэшүүд колхозой центрын гүүртэһээ, Хөөрхэ, Шанаа гэжэ газарнуудта байдаг хониной байраһаа 650 тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргажа тараагаа.

Энэ ехэ зүб. Хэрбээ саг соогоо уһалжа шадаагүй һаа, тарааһан шэбхэнь хатажа, звеногой хэһэн ажал һайн ашаүгэхэгүй бшуу.

Мүнөө эдэнэр 1-дэхи комплексно бригадын Һалагай Нугын гүүртэдэ ерээд, 150 тонно шэбхэ гаргаад байнхай. Энээнэй удаа Юхтэ, Нарин Горхон, Шэбэр гэжэ газарнуудта байрладаг гүүртэ, отараһаа шэбхэ шэрэхэ юм.

Звеногой гэшүүд И. Саламатов, Иван Матвеев, Никита Матвеев, залуу хүбүүд ахадүүнэр Семен, Анатолий Комаровууд, үбгэн луговод Иванов гэгшэд курумканайхидай үүсхэлтэй танилсажа, тэрэниие ехээр дэмжэжэ, энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ сабшалангай ургаса абахын түлөө тэмсэнэ.

Н. Галданов.

Зураг дээрэ: В. А. Ивановой звеногой гэшүүд сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргажа байна.

ХОЙРОГ ХҮТЭЛБЭРИИН ХОЙНОЛОН

Һаяхан манай газетын рейдовэ бригада Заиграйн аймагаар ябажа, хабарайнгаа тарилгада хэр бэлдэжэ байһыень шалгаба.

КУКУРУЗА ТАРИЛГАДА БЭЛЭН БЭШЭ

Аймагай колхозуудта кукуруза ургуулха 16 звено эмхидхэгдэжэ, һайнаар элдүүрилэгдэһэн 1000 гаран гектар пар тэдэнэртэ даалгагдажа үгтөө һэн. Кукурузын таригдаха газар бүхыдөө уһалагдаха аргатай.

Теэд эмхидхэгдэһэн звенонуудынь кукуруза тарилгада бэлдэхэ хүдэлмэреэ тэсэшэгүй һулаар ябуулжа байна. Үнгэрһэн 3 һара соо аймагай бүхы колхозууд кукурузынгаа газар дээрэ оройдоол долоон мянган тонно шэбхэ гаргаба. Гаргагдаһан бүхы шэбхэнь кукурузынь газарай гектар бүридэ миин лэ долоогоод тонно хүртэхэ юм. Тиихэдэ кукурузын газар үтэгжүүлхэ үнэһэн болон шубуунай аргал бэлэдхэгдэнэгүй шахуу.

Илангаяа «Улаан Эрхирэг», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай кукурузашад һулаар ажаллана. «Улаан Эрхирэг» колхоздо кукурузашадай 4 звено эмхидхэгдээ нэрэтэй аад, юушье хэнэгүй. Энэ колхоз кукуруза тариха 120 гектар газартаа 1500 тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй юм. Теэд үнгэрһэн гурбан һарын турша соо оройдоол 259 тонно шэбхэ гаргагдаба. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ дутагдалаа зайсуулхын тула «Мүнөөгөөр шэбхэмнай хомор байна. Дулаан сагай болоходо малайнгаа байранууд соохи шэбхэ малтажа, кукурузынгаа полидо гаргахабди» гэжэ мэдүүлнэ.—Үшөө үбэлэй үедэ малайнгаа доро дэбдихэ хохир бэлдэхэ хэрэгтэй ха юм,—гэһэн шалтаг урдаа барина.

Колхозой правлениһээ 100-гаад метр газарта байһан үүлтэртэ фермын, мүн залуу малай байрануудай газаагуур наг шэбхэ дүүрэшэнхэй юм. Тиихэдэ 1-дэхи бригадада малай шэбхэ үйлсэдэ гаргагдаад хаягдажа байна. Хэрбээ малай байрануудай, айлнуудай газаагуурхи шэбхые дууһан суглуулаа һаа Үдын эрьедэхи 25 гектар кукурузын газарые гүйсэд үтэгжүүлхэ аргатай байгаа. Харин мүнөө тэндэнь оройдоол хорёод тонно шэбхэ гаргагданхай.

Тэрэшэлэн Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд кукурузын ашатай үрэтэй байһыень ойлгохо хүсэлэнгүй байһаар. Эндэ оройдоол 70 гектарта кукуруза таригдаха. Теэд энэ газарайнь гектар бүриһөө 300—400-шье тонно ногоон эшэ набшын хуряагдаа һаа, колхозой үнеэн бүхэндэ 3-шье тонно силос дараха арга олдохогүй юм. Энээниие колхозой хүтэлбэрилэгшэд һайса ойлгожо байһан аад, тэрээхэн газарһаа кукурузын үндэр баян ургаса хуряахын хойноһоо оролдоногүй. Кукурузынгаа участогта миил 450 тонно наг шэбхэ арай шамай зөөгөөд, мүнөө энэ хүдэлмэреэ зогсоожорхёо.

Энэ колхоз жэлһээ жэлдэ тэжээлээр дуталдажа, адуу малаа олоор гарзалуулжархидаг юм. Мүнөөшье хонидынь олоороо гарзалжа байна. Хонидойнгоо үхэлые аршалхын тула колхозой правлениин гэшүүд мүнөө үдэр бүри шахуу зүблөө, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ байһаншье һаа, тодорхой хэмжээ абажа шаданагүй. Мүн тэдэнэр энэ толюур байдалһаан ямаршье тобшолол хээгүй байһаниинь гэмшэлтэй. «Мүнөө кукуруза тухай зүүдэлхэшье сүлөөм үгы. Үхэжэ байһан малаа яажа абархабиб. Энээндэ хамаг анхаралаа хандуулнаб» гэжэ түрүүлэгшэ нүхэр Ерженин һэнгэргүйгөөр мэдүүлнэ.

Гадна аймагай колхозуудта кукурузашадые урмашуулха асуудал мүнөө болотор шиидхэгдээтүй байһаар. Кукурузашадай һуралсал социалистическэ мүрысөөн мүртэйгөөр эмхидхэгдээгүй. Эгээл тиимэһээ гектар бүриһөө 200 центнерһээ дээшэ эшэ набша хуряаха гэһэн уялга нэгэшье звено абаагүй ха юм.

Харин Заиграйн аймагта кукуруза тарихада таарамжатай, үрэжэл һайнтай газар элбэг юм. Хэрбээ кукурузынгаа газарые һайса үтэгжүүлээд, уһалаад байгаа һаа, эндэхид гектар бүриһөө 300 центнерһээ доошо бэшэ эшэ набша хуряаха гүйсэд арга боломжотой байгаа.

МАШИНА, ТЕХНИКЭ МУУГААР ЗАҺАБАРИЛАГДАНХАЙ

Хабарай тарилгые хаһа сагтань үнгэргэхын тула мүнөө аймагай колхозууд машина, техникээ һайн шанартайгаар заһабарилжа, түгэс бэлэдхэлтэй болоод байха ёһотой һэн. Теэд зарим колхозуудта техникэнь үшөөл гүйсэд заһабарилагдаагүй, заһабарилагдаашье һаа, шанар муутай байна. Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозойхид машина, техникээ һаланаар хадаглажа байхынгаа хажуугаар, мүртэй һайнаар заһабарилаагүй. Эндэ кукуруза тариха сеялкэнь мартын эхеэр заһабарида табигдаһан аад, гүйсэд заһабарилагдангүй гаражһаа гаргагдашоод, мүнөө болотор эбдэрхэй зандаа байһаар. Тэрэшэлэн ороохо таряанай сеялкэнүүдэй үрэһэ гоожуулдаг, мүн зурууд гаргаха түхеэрэлгэнь һайса заһабарилагдаагүй гэжэ элирүүлэгдэһэн юм. Теэд тэрэнь мүнөө болотор дахин заһабарида оруулагдаагүй. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо сеялкэнүүдһээ байтагай, тракторнуудынь гүйсэд заһабарилагдаагүй байна.

«Гигант» колхозой хүтэлбэрилэгшэд тарилгын ойртошоод байһые һайса ойлгожо байгаа ха. Теэд эндэхид заһабарилагдаһан тракторнуудаа мүнөөнһөө эбдэжэ эхилээ. Тус колхозойхид заһабарилһан 4 трактораараа модо голлуулхадаа тэдэнээ гам хайрагүйгөөр хүдэлгэжэ [illegible]дэжэрхёод, дахин заһабарида табиһан юм. Эдэ тракторнуудайнгаа орондо һая заһабариһаа гараһан 5 трактораараа баһал модоо голлуулжа эхилбэ.

—Тракторнуудаа дахин эбдэхэтнайл,— гэжэ колхозой агроном нүхэр Даниловһаа асуухада, «тракторнуудаа хүндэ хүдэлмэридэ ябуулжа, заһабариинь шалгажа» байһаншуугаар харюусана.

Олонхи колхозуудта машина, трактор жолоодохо механизаторнууд олдоогүй байһаар. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 3 трактористнууд, «Коммунизм» колхоздо хэдэн комбайнернууд дутуу байһаар.

ҮРЭҺЭ ХҮРЭНГЭ ГҮЙСЭД БЭЛЭДХЭГДЭЭГҮЙ

Нёдондо заиграйнхид биратай ургаса хуряагаагүй һэмнай даа. Тиимэһээ мүнөө үрэһэ хүрэнгэ бэлэдхэл бэрхэтэйхэн байдалда ороод байна. Аймагай колхозууд энэ жэл 8,5 мянган центнер ороохо таряанай үрэһэ худалдажа абаха ёһотой байгаа. Теэд мүнөө хахадыншье абтаагүй байһаар. Илангаяа «Улаан Эрхирэг», «Гигант», Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд үрэһэ хүрэнгөөр дутамаг байна.

Тиихэдэ хартаабхын үрэһэн эндэ тон багаар бэлдэгдэнхэй. Аймагта 10000 центнер хартаабхын үрэһэ хэрэгтэй юм. Мүнөө оройдоол 2747 центнер бии. Аймагай болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хартаабхын үрэһэ хаанаһаашье олохо зүгөө мэдэнэгүй. Теэд хартаабха тариха сагай болотор хорёод хоног үлөөд байна бшуу. Хэрбээ энэ үе соо заиграйнхид хүршэ аймагуудаараа ябажа, хартаабхын үрэһэ бэдэрээгүй һаа, нёдондонойхидоол адли дээрээ ортошохоёо байна.

Рейдовэ бригадын гэшүүд:
Д. Якимов,
Хүрбын РТС-эй дэргэдэхи гүрэнэй техническэ шалгалтын инженер,
Н. Ключерев,
аймагай «Под знаменем Ленина» газетын редактор,
М. Гончиков,
манай тусхай корр.

Партийна эхин организацинуудта

Эд зөөридэ эзэн ёһоор хандаха

Ерэхэ долоон жэл соо Сибириин баян дэлгэр тала дайдаар хэдэн олон томо томо барилганууд болохо, гэр байранууд хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор баригдаха байна. Энэ барилгануудые гүйсэд хүрэхэ шэлээр хангаха харюусалгатай зорилгые манай завод шиидхэлсэхэ ёһотой.

Эгээл тиимэһээ долоон жэлэй турщада Улан-Удын шэлэй завод бүхыдөө янза бүриин шэл үйлэдбэрилэн гаргалгаяа 15 миллион дүрбэлжэн метртэ хүргэхэ гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 2,5 дахинаар дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго табяа бшуу.

Энэ зорилго хайшан гээд бэелүүлэгдэхэб?

Хамагай түрүүндэ, заводоо һэльбэн заһажа, улам үргэдхэхэ хэрэгтэй. Мүнөө заводтомнай барилгын ехэ хүдэлмэри ябажа байна.

Тиигэбэшье арга боломжонуудаа гүйсэдөөр хэрэглэжэ, хуушанайнгаа үйлэдбэриин талмайнууд дээрэ продукци гаргалгаяа ехэдхэхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаха юм. Продукци гаргалгаяа дээшэлүүлхэ шухала зорилго урдаа табяад ажаллажа байхадаа заводой партийна организаци үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэхэ, элдэб гаргаша хоролтонуудтай, үрилтэнүүдтэй тэмсэхэ хэрэгтэ мүнөө онсо анхаралаа хандуулжа байна. Жэшээлхэдэ, зузаадуулангүй, хэм сооһь нимгэхэнээр шэлые татажа, һунаажа байгаа һаа, завод хэдэн зуун тонно шэлэй хайламаг алмажа, тэрээгээрээ хэдэ мянган дүрбэлжэн метр шэл үлүү ехээр гаргажа байха аргатай.

Тиихэдэ үлүү гаргашануудай хэгдэдэг, мүн оньһон арга хүсэдөөр хэрэглэдэггүй байһан дээрэһээ гаргагдаһан шэлэй өөрынь үнэ сэн ехэ байһан зандаа. Гүрэнэй түсэбэй ёһоор, нэгэ хайрсаг шэл 54 түхэриг 49 мүнгэтэ болохо аад, 1958 ондо 56 түхэриг 42 мүнгэтэ болоо. Тиигэжэ завод энээгээрээ 1,5 миллион шахуу түхэригэй үлүү гаргаша хэһэн байна.

Манай завод оньһожоруулагдаһан гэжэ нэрлэгдэдэг юм. Теэд үнэн дээрээ үйлэдбэриимнай горьтой хубинь, илангаяа жэжэ хүдэлмэринүүд гараар хэгдэдэг байна. Энэ ушарһаа боложо зарим цехүүдтэ хараалагдаһан түсэбһөө үлүү 100 гаран хүн хүдэлнэ. Тиихэлээрээ үлүү гаргацын ехээр хэгдэжэ байһаниинь элитэ.

Эдэ бүгэдые хараадаа абан, арга боломжонуудаа элирүүлжэ, һайнаар хэрэглэдэг болохо, ажал хүдэлмэридөө һаалта хэдэг дутуу дунданануудые зоримгойгоор усадхаха үүсхэл заводой партийна организаци гаргаба. Тон түрүүндэ бага зэргын хүдэлмэринүүдые оньһожоруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдажа байна.

Һая үнгэрһэн партийна суглаан дээрэ эдэбхитэй хүдэлмэришэд, заводой уралан нарижуулагшад олоороо уригдажа, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо. Тэндэ жэжэ хүдэлмэринүүдые оньһожоруулха, элдэб гаргашануудтаа наринаар хандаха, мүнгэ зөөри, түлишэ, түүхэй эд химгатайгаар гаргашалжа, алмалта, арьбалалта хэхын түлөө шанга тэмсэл дэлгэрүүлхэ шухала байһан тухай олон хүн хэлэбэ.

— Хэрэглэгдээгүй арга боломжонууднайшье ехэ, дутуу дунданууднайшье олон,— гэжэ нүхэр Семенов хэлээ. — Түүхэй эдэй складые абажа үзээ. Складай тусхай байрагүй дээрэһээ вагоноор асаржа, янза бүриин түүхэй эд газарта эдхажархёод байхада шорой шохойтой худхаралдажа, гэшхэгдэжэ, хэды ехэ хоролто болоно гээшэб.

Шэлдэ ородог элһэ вагонһоо буулгаха хүдэлмэрие оньһожоруулха шухала байһан тухай тэрэ хэлэбэ.

Шэлэй заводто сүүдхэдээ 500 гаран кубометр түлеэн гаргашалагдажа байдаг юм. Теэд түлеэнэй модон вагоноор шэрэгдэнэ. Хэрбээ түлеэнэй бүхы модые уһаар урадхуулан асардаг болоо һаа, жэлдээ 1,5 миллион түхэриг алмагдаха байгаа. Энэ хүдэлмэрие эмхидхэхэ тухай дурадхалые ажал, салингай таһагай начальник нүхэр Шалышкин оруулба.

Газай ябадаг пеэшэнүүдые сэбэрлэхэ үедэ завод хэдэн үдэрөөр хүдэлмэреэ зогсоодог юм. Саашадаа заводые зогсоонгүй, пеэшэнүүдые сэбэрлэдэг болохоор арга бэдэрхэ шухала болоһон тухай заводой главна инженер нүхэр Пузенко хэлээ. Тиигээ болбол жэлдээ хэдэ мянган дүрбэлжэн метр шэл нэмэжэ гаргагдаха байгаа. Тэрэ мүн заводые һэльбэн заһажа, үргэдхэхэ талаар ябуулагдажа байһан барилгын хүдэлмэрие шамдуулха шухала байһан тухай хэлээ.

Жэжэ хүдэлмэринүүдые үргэнөөр оньһожоруулжа захалхатаяа хамта, механизмуудые, транспортернуудые элээнгүйгөөр, һайнаар хэрэглэхэ тухай заводой директор нүхэр Болотов хэлээ. Зарим цехүүдтэ механизмууд саг соогоо тоһодогдонгүй, тэдэндэ техническэ харууһа хэгдэнгүй түргэн эбдэрдэг байна.

—Бүхы дутуу дунданануудаа усадхажа, үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглээд, заводоо саг болзортонь һэльбэн үргэдхэжэ, һайнаар ашаглаад байбал, долоон жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэмнай лабтай,— гэжэ тэрэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

КПСС-эй XXI съездын делегат, Бурядай совнархозой түрүүлэгшэ нүхэр Давыдов дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, заводой коммунистнуудые, бүхы хүдэлмэришэдые доторойнгоо арга боломжонуудые бултыень элирүүлжэ, гүйсэд һайнаар хэрэглэхыень, барилгынгаа хүдэлмэрие түргэдхэхыень, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень уряалаа.

В. Попов,
машинно-ванна цехын парторганизациин секретарь.

Мяха ехээр абахые оролдонобди

Манай «Путь коммунизма» колхозой гэшүүд КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ехээр һайщаажа, шэнэ зорилгонуудые урдаа табина. Тэдэ зорилгонуудай нэгэн юуб гэхэдэ, бидэ мяха ехээр абадаг болохо ёһотойбди. Энэ зорилгые бодото хэрэг дээрэнь ямар аргаар, хайшан гэжэ бэелүүлхэ тухайгаа манай партийна эхин организаци колхозой правленитэй хамтаржа зүбшэн хэлсэһэн юм. Тиигэһэнэй һүүлээр колхозой правлени тусхай хэмжээ ябуулга хараалжа, колхозниуудай хамтын суглаан дээрэ зүбшөөд, тааруу шиидхэбэри абаһан байна. Мүнөө тэрэнь бэелүүлэгдэжэ захалан хай. Энээн тушаа юун хэгдээд, хэгдэжэ байнаб гэхэдэ иимэ.

Нэгэдэхеэр, элдэб наһанай 70 толгой эбэртэ бодо мал илгагдаад, элбэг үбһэ тэжээлээр эдеэлүүлэгдэжэ, амяар амяараа харууһалагдана.

Хоёрдохёор, «Намарзаан» гэжэ газарта колхозоймнай 40 толгой гахай шахагдажа байна. Тэдэ гахайнуудые эрхим гахайшан нүхэр Р. Янданов харууһална. Тэдэниие һайнаар таргалуулаад, апрелиин эхеэр гүрэндэ тушаахабди. Тиигээд мүнөө жэл энэ фермэ дээрэ олон залуу гахай түрүүлжэ, намар поршоонхонуудтайнь хамта шахахаар хараалагдана.

Тиихэдэ Хара-Шабар гэжэ газарта 78 толгой гунан сарһууд тусхай һайн харууһалганда табигданхай. Эдэнээ һайтар таргалхалаарнь байгша оной хоёрдохи кварталда бултыень гүрэндэ тушаахаар түсэблэнхэйбди.

Саашадаа манай колхоз гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө саг болзортонь дүүргэхын тула энэ жэлдэ тахяануудаа 6 мянган толгойдо хүргэжэ, хэдэн зуугаад галуу, нугаһадые үсхэжэ захалха байна. Манай нютагта тогтомол уһа, нуурнууд бии. Тиимэ дээрэһээ илангаяа уһанай шубуудые олоор үсхэбэрилхэдэ ехэ зохид.

Мүн колхознай энэ жэлһээ эхилжэ туулайнуудые олоор үсхэбэрилхэ горьтойхон түсэб табяа. Энэ шухала хэрэгтэ туһалалсаха зорилго урдаа табяад, Тоорын дунда һургуулиин багшанар, пурагшад мүнөө бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хэжэ, нэн түрүүн туулайнуудай байрлаха элдэб түхеэрэлгэнүүдые бэлэдхэжэ байна.

Дээрэ дурсагдаһан хэмжээнүүдэй бэелүүлэгдэһэнэй ашаар колхознай байгша ондо гүрэндэ 1600 центнерһээ дээшэ мяха тушааха уялгаяа саг болзортонь дүүргэжэ шадаха байна.

Мяха ехээр абаха тушаа хараалагдаһан хэмжээнүүдые бэелүүлхын тулада партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри эрид һайжаруулха гэжэ һүүлэй үедэ болоһон партийна суглаан дээрэ шиидхэгдээ. Партийна эхин организацимнай 60 гаран коммунистнуудай хахадынь шахуу мүнөө мал ажал дээрэ хүдэлмэрилнэ. Тиихэдэ эбэртэ бодо малай холын фермэнүүдтэ, хонидой отарануудта ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхаар һайн дүй дүршэлтэй коммунистнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд томилогдонхой.

Иимэрхүү хүдэлмэриин хэгдэжэ байбашье, манда дутуу дунданууд үшөөл бии байһаар. Тиимэһээ тэдэниие дары усадхаха хэмжээн абтана.

Ц. Тырхеев,
Түнхэнэй аймагай «Путь коммунизма» колхозой парторганизациин секретарь.

КУРУМКАНАЙ АЙМАГТА

ТҮСЭБӨӨ УРИДШАЛАН ДҮҮРГЭБЭ

Дэрээнэй сельпогой ларёгые даагша Татьяна Борисовна Ринчинова дүршэл ехэтэй наймаалагша юм. Худалдан абагшадай эрилтые хараадаа ходо абажа, хэрэгтэй эд бараа наймаанда элбэгээр асардаг байна.

Гадна нүхэр Ринчинова неделидээ нэгэ дахин нүүдэл наймаатайгаар отара болон фермэнүүдээр ябажа ерэнэ. Ингэжэ хүдэлмэрилһэнэйнгөө ашаар нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

О. Бадмаев.

ТҮРҮҮ БРИГАДА

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой барилгашадай бригада (бригадирынь нүхэр Бадмаев) һүүлэй үедэ ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ дүрбэн отарада хонидой байра, 3 автогараж барижа, ашаглалгада оруулаа. Тиихэдэ шэнэ клуб, колхозниуудай амаралтын гэр, байрын 23 гэр бариһан байна.

Бригадын гэшүүд Д. Рабданов, Э. Ринчинов гэгшэд хүдэлмэридэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа, үдэр бүриингөө даалгабарие үлүүлэн дүүргэдэг байна.

Б. Харнаев.

ПИОНЕРСКЭ ПУТЕВКОДО ХҮРТЭБЭ

Курумканай дунда һургуулида һайнаар һурадаг һурагшад олон юм. Теэд эрхим һурагша байхын тулада ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, журам һайнтай байха хэрэгтэй.

Тус һургуулиин 7-дохи классай һурагша Альбина Князева эдэ эрилтэнүүдые бултыень дүүргэжэ шададаг гэшэ. Тиимэһээ ерэхэ зунай амаралтын үедэ пионернүүд болон һурагшадай Хара далайн эрьедэхи «Артек» гэжэ лагерьта амарха путёвко Князевада үгтэхэ болобо.

В. Ринчино.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим луговод Цыдып Баторов үбэлдөө хүргэһэн тошоноо уһалууриин канава руу залажа байна.

А. Борисовай фото.

США-гэй, Великобританиин, Францийн правительствонуудт[а] СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВО НОТОНУУДЫЕ ЭЛЬГЭЭ[БЭ]

США-гэй, Великобританиин, Францийн правительствонууд гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн тухай, эгээн дээдэ тушаалтанай зүблөөн тухай асуудалаар нотонуудые СССР-эй правительствода мартын 26-да эльгээгээ.

Германитай баталагдаха эбэй договорые, Берлин тухай асуудалые оролсуулан, Германида хабаатай асуудалнуудые хаража үзэхын тулада гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хабаадалгатайгаар Францийн, СССР-эй, Нэгэдэмэл Королевствын, Холбоото Штадуудай зүблөөе Женевэдэ, 1959 оной майн 11-дэ үнгэргэхые баруун гүрэнүүд нотонууд доторoo дурадхана.

«Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн хадаа шадаал һаа олон асуудалнуудаар бодото хэлсээ туйлаха, угаа ядахадаа, хабаадагша гүрэнүүдэй һанал бодолдохи зүрилдөө багадхаха, ерэхэ зунһаа үнгэрэнгүй хэгдэхэ правительствонуудай толгойлогшонорой зүблөөн дээрэ хаража үзэхын тулада бодото һайн дурадхалнуудые бэлэдхэхэ гэһэн зорилготой байха ёһотой» гэжэ США-гэй, Великобританиин нотонууд дотор хэлэгдэнэ.

«Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй хүдэлмэриин ябаса дээрэһээ харахада эгээ дээдэ тушаалта зүблөө үнгэргэжэ боломоор байгаа һаань» тиимэ зүблөөндэ хабаадахаар бэлэн байхабди гэжэ хоёр правительство мэдүүлнэ.

«Хэрбээ гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн дээрэ бодото үрэ дүнгэй туйлагдаад байгаа һаань эгээ дээдэ тушаалтанай зүблөөндэ хабаадаха байһан тухайгаа французска правительство ното соогоо тэмдэглэбэ.

Германиин түлөө харюусалга дааһан имагтал дүрбэн гүрэн майн 11-дэ болохо зүблөөндэ түрүүшээр хабаадаха ёһотой гэжэ баруун гурбан гүрэнэй правительствонууд нотонууд доторoo мэдүүлнэ. Немецкэ советнигүүдые зүбшэхэ эрхэтэйгээр энэ зүблөөндэ уриха тухай дурадхалые Советскэ правительствын зүбшөөжэ байһаниие тэдэнэр тэмдэглэнэ.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко США-һаа, Англиһаа, Францiһаа Москвада байдаг посолнуудые мартын 30-да урижа уулзаад, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн тухай, эгээн дээдэ тушаалтанай зүблөөн тухай асуудалаар Советскэ правительствын харюугай нотонуудые тэдэнэртэ барюулба.

Уласхоорондын шухала болоһон асуудалнуудые гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн дээрэ, эгээн дээдэ тушаалтанай зүблөөн дээрэ шиидхэжэ ороxo тухай хэлсээнэй США-гэй, Великобританиин, Францийн, СССР-эй правительствонуудай хоорондо мүнөө үедэ [...] лагдаһыень, тиигэжэ гүрэн[...] харилсаандахи шанга байда[...] һуларуулха, уласхоорондын [...] байдалые һайжаруулха хэр[...] заатагүй туһалха байһыень Сов[...]скэ правительство хангалтатай[...] тэмдэглэнэ.

Германитай баталагдаха эбэй [до]говорые, Берлин тухай асууда[...] оролсуулан Германида хабаа[...] асуудалнуудые шиидхэхын тула[...] гадаадын хэрэгүүдэй министр[нүү]дэй зүблөөе майн 11-дэ, Женев[...] зарлаха тухай дурадхалые [...] шөөжэ байһанаа Советскэ пра[ви]тельство мэдүүлнэ.

Тус зүблөөндэ Польшын, Че[хо]словакиин гадаадын хэрэгүүдэй [ми]нистрнүүдэй хабаадаха тушаа ас[уу]далаар дүрбэн гүрэнэй үгэсэ үш[...] хүсэд ойлголсоогүй байһанда [...]шэжэ байһанаа Советскэ пра[ви]тельство мэдүүлнэ. Гэбэшье [...]руун гүрэнүүдэй хараа бодо[...] хараадаа абаад, Советскэ пра[ви]тельство болбол гитлеровскэ [...]хис добтолгодо эгээ түрүүлэн [...]һон, Германитай хүршэ гүрэн[...] болохо Польшын, Чехословак[иин] дурсагдаһан асуудалнуудые ши[...] хэлгэдэ сэхэ хабаатай байһан[...]ладаа эдэ оронуудай тус зүблө[өн]дэ хабаадаха тухай асуудал [...] лөөнэй эхилхэдэ шиидхэгдэжэ [...]лохо гэжэ Советскэ правитель[ство] тоолоно.

Германиин хоёр гүрэнэй—ГД[Р]-эй, ФРГ-гэй түлөөлэгшэдэй га[даа]дын хэрэгүүдэй министрнүүдэй [зүб]лөөндэ хабаадаха тухай асууда[л] шиидхэгдэһэндэ тооложо бол[...] гэжэ Советскэ правительствын [но]тонууд дотор тэмдэглэгдэнэ.

Хэрбээ гадаадын хэрэгүүдэй [ми]нистрнүүдэй зүблөөн дээрэ [бо]дото үрэ дүнгэй туйлагдаад ба[йгаа] һаань, эгээн дээдэ тушаалтанай [зүб]лөөндэ хабаадахаар бэлэн ба[...] тухайгаа Французска правит[ель]ствын мэдүүлһэн тушаа хэлэхэ [...]раа, тиимэ үрэ дүн зүблөөнэй [...] хабаадагшадай оролдолгоһоо [...] дыдаха байна гэжэ Францийн [пра]вительствода эльгээһэн ното [...]гоо Советскэ правительство за[...] Энэ зүблөөнэй амжалта туйла[...] тулада өөрынгөө зүгһөө орол[...] байһанаа, тус зүблөөнэй бүхы [ха]баадагшад мүн лэ тиигэжэ орол[до]хо байха гэжэ этигэжэ байһа[...] СССР-эй правительство мэдүүл[нэ].

Гадаадын хэрэгүүдэй минис[тр]нүүдэй зүблөөнэй бүхы хабаа[дагшад] энэ зүблөөнэй хүдэлмэр[идэ] өөһэдынгөө зүгһөө ашатай [...] оруулалта хэхэ, тиигэжэ Европ[ын] бата бэхи эб найрамдал тогто[...] хэрэгтэ энэ зүблөөн шухала ал[...] боложо үгэхэ гэжэ найдажа ба[й]наа Советскэ правительство [мэ]дүүлнэ. Энэ зорилгын туйлагда[хын] тулада Советскэ правитель[ство] өөрынгөө зүгһөө бүхы шадалаа[р] оролдохо байна. (ТАСС)

Столово нээхэ хэрэгтэй

Манай Закаменай аймаг дотор ниитын эдеэ хоол һайжаруулха тушаа ёһотой анхарал хандуулагданагүй.

Жэшээлхэдэ, Санага тосхондо дунда һургуули, больница, ветеринарна участок, сельпо, почто, метереологическа станци, «Коммунизм» колхозой түб тосхондо оршодог юм. Тиимэһээ иимэ олон эмхи зургаануудтай, олон алба хаагшадтай тосхондо столово нээхээр гэжэ [...]нагдана. Тэрэшэлэн олон [...] хаагшадтай Михайловка тосхо[нд]о столово нээхэ шухала.

Закаменай аймагай худал[дан] наймаанай хүдэлмэрилэгшэд [...]тын эдеэ хоол һайжаруулха т[...] анхарал хандуулха бэзэ гэжэ [...]дагдана.

Б. Шоён[...]

Баталһан тогтоолоо бэелүүл

Коммунистнуудай шүүмжэлхы ажаглалтануудаар юун хэгдэнэб

Эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэриин ехэхэн дутагдалнууд тухай үнгэрэгшэ тоосоото-һунгуулиин партийна суглаанууд дээрэ, аймагай партийна конференци дээрэ горьтойхон шүүмжэлэл гараа һэн. Үдэр бүриингөө хүдэлмэрээр — малай үбэлжэлгэ, түл абалга, тарилга, ургаса хуряалга гэхэ мэтэ хүдэлмэреэр һамааржаад, КПСС-эй айком, партийна эхин организацинууд холын хараата, шухала шухала асуудалнуудые шиидхэнэгүй; арга боломжонуудаа элирүүлжэ, тэдэниие хэрэглэхэ талаар ехэ оролдолго гарганагүй гэжэ коммунистнууд, конференциин делегадууд хэлэһэн байгаа. Хэдэ хэдэн парторганизацинуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана, лекци, элидхэл уншагданагүй, агитколлективүүд муугаар ажаллана, ойлгууламжын хүдэлмэриин элдэб олон арга онишо хэрэглэгдэнэгүй гэжэ заагдаа һэн.

Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин (секретарынь нүхэр Садовский) тоосооото-һунгуулиин суглаан дээрэ коммунистнууд партийна бюрогойнгоо хүдэлмэрие горьтойхоноор шүүмжэлээ бэлэй. Коммунистнуудай хэлэһэн һанамжа, дурадхалнуудые, шүүмжэлхы ажаглалтануудые партийна бюро хэрэгсээдэггүй, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха талаар яаралтай хэмжээ абадаггүй байгаа. Мүн колхозой шалгалтын комиссиин муугаар хүдэлдэг, тоо бүридхэлэй хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнуудай байһан тухай тэмдэглэгдээ һэн. Партийна организациин бюрошье, колхозой правленишье хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, бригадирнуудта хүдэлмэридэнь саг үргэлжэ туһалжа, тэдээндэ эрилтэ табижа байдаггүй байгаа.

Коммунистнуудай эдэ шүүмжэлхы ажаглалтануудые хараадаа абажа, бюро дутуу дунданануудаа усадхаха хэмжээ-ябуулгануудые зохёогоод, партийна суглаанай үзэмжэдэ табижа баталуулаа. Ажал хүдэлмэриин эмхидхэл һайжаруулха, ниитын ажахын саашадаа хүгжэхэ арга боломжонууд тушаа коммунистнуудһаа, партийнабэшэ хүнүүдһээ ороһон һанамжа, дурадхалнуудые бюро суглуулжа, согсолжо байгаад, гурбан һарадаа нэгэ дахин партийна суглаанай үзэмжэдэ табижа, зүбшэн хэлсүүлжэ байха гэжэ тэдэ хэмжээ-ябуулганууд дотор хараалагдаһан байна. Тиигээд энэ шиидхэбэри бэелүүлэгдэжэ, долоон жэлэй түсэб табиха үедэ колхозниуудһаа ороһон һанамжа, дурадхалнууд ходоор хараада абтажа байба. Тиихэдэ хоёр һарадаа нэгэ дахин партийна суглаан дээрэ шалгалтын комиссиин, тоо бүридхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй тоосоон шагнагдана. Мүн хүдөө ажахын мэргэжэлтэд гурбан һарадаа нэгэ дахин бюрогой заседани дээрэ хүдэлмэри тухайгаа тоосожо, захяа заабари абажа байдаг болоо.

Энэ колхоздо мүн ойлгууламжын хүдэлмэри эли бодо һайжараа. Оронной арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбтэй колхозниуудые һайнаар танилсуулхын, табигдажа байгаа зорилгонуудые тодоор ойлгуулжа үгэхын тулада парторганизациин агитколлектив ехэ хүдэлмэри хээ, хэжэшье байна.

Тоосоото-һунгуулиингаа суглаанай һүүлээр XVIII партсъездын, Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича» колхозуудай парторганизацинууд колхозниуудай, илангаяа комсомолшууд, залуушуулай дунда ябуулдаг политическэ, культурно-ниитынгээ хүдэлмэрие нилээд һайжаруулаа. Юрэнхыдөө залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай анхаралаа ехээр табидаг болоһонһоо хойшо комсомолой эхин организацинууд ехэ эдэбхитэйгээр, урагшаа эрмэлзэлгэтэйгээр ажалладаг болоо. Мүнөө аймагтамнай арба гаран бригада, фермэнүүд коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэжэ байна.

Аймагай партийна конференциин һүүлээр КПСС-эй айком делегадуудай шүүмжэлэл болон һанамжа, дурадхалнуудые согсолжо, һайнаар хаража үзөөд, дутуу дунданануудаа усадхаха дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байгаа. Кадрнуудай эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхэ шухала хэрэгтэ партиин, айкомой анхаралаа һулаар табидаг байһан тухай конференци дээрэ тон зүб шүүмжэлэл гараһан юм. Тэрэ шүүмжэлэлые хараадаа абажа, КПСС-эй айком хоёр һарадаа нэгэ дахин парторганизациин секретарьнуудай семинар үнгэргэдэг болоо. Тэрэ семинар колхозууд, түрүү фермэнүүд дээрэ үнгэргэгдэнэ. Мүн колхозуудай ажахын һалбари даагшанарай эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхэ зорилгоор партиин айком бригадирнуудай, фермые даагшанарай саг үргэлжын семинар эмхидхэбэ. Энэ семинарай заняти һарадаа нэгэ дахин болодог.

Партийна конференциин делегадуудай шүүмжэлхы ажаглалтануудые хараадаа абажа, аймагай партийна, советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай урда политическэ элидхэлнүүдые хэдэг, лекци уншадаг болоо. Партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, партийна эхин организациин секретарьнууд, комплексно, тарян ажалай бригадын бригадирнууд «ДТ-54», «Беларусь» маркын тракторнуудые, тэдэндэ шагтагалдаг хүдөө ажахын машинануудые шудална. Иимэ кружок РТС-тэ, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Знамя Октября», «Заветы Ильича» колхозуудта эмхидхэгдээ.

Ажахын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ колхозуудай партийна эхин организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ тухай конференци дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоо һэн. Энэ талаар эмхидхэлэй нилээд хүдэлмэри ябуулагдажа, парторганизацинуудта коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл элитээр дээшэлээ. «Знамя Октября» колхозой коммунистнууд урдаа ехэ зорилгонуудые табяад ажаллажа байна. Мүнөө жэл бүхы һаалишадаа түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргажа, үнеэн бүриһөө 1850 литрһээ бага бэшэ һү һааха зорилго партийна организаци урдаа табяа. Тиихэдэ нёдондонойхиһоо 2, 5 дахин ехэ гэхэ гү, хамта 2200—2300 центнер мяха абаха гэжэ шиидхэгдээ. Нёдондонойхидо орходоо 135 центнер ехэ мяхан январь соо гүрэндэ тушаагдаа.

Колхозой коммунистнууд уһанай шубуу үсхэбэрилхэ үүсхэл гаргажа, өөһэдтөө инкубаторай станци барюулба. Мүнөө жэлдэ колхоз 20—23 мянган дальбараа томо болгожо, гүрэндөө 400 центнер шубуунай мяха тушаахань.

Мүнөө колхозой партийна организаци болон правлени ерэхэ тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэрие үргэнөөр ябуулжа байна. Кукуруза ургуулха тусхай звено бии болгогдоод, поли дээрэ наг шэбхэ түлэг дундаа зөөгдэнэ. Тус звено 200 гектар дээрэ кукуруза ургуулха юм.

Энэ колхозой коммунистнууд долоон жэлэйнгээ түсэб зохёохо, зүбшэн хэлсэхэ зуураа, ажалай эмхидхэл һайжаруулха, ургасын, малай ашаг шэмын өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха тодорхой дурадхалнуудые оруулһан байна.

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд ажалшадай эдэбхи үүсхэлые айхабтараар дээшэлүүлээ. Долоон жэлэй түрүүшын жэлэй—1959 оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада аймаг дотор социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Энэ мүрысөөе хаа хаанагүй коммунистнууд толгойлно.

Партийна эхин организаци[...] мал ажал дээрэ ябуулдаг эмхи[...]лэйнгээ хүдэлмэрие зарим [...] һайжаруулаа. Малшадай культу[...] ажаһуудалай эрилтэнүүдые [...]наар хангаха хэмжээ-ябуулга[...] табигдаад, бэелүүлэгдэжэ б[...] Мал ажалда хүдэлмэрилхөөр [ком]мунистнууд эльгээгдэнэ. Парт[...] бэшэ эдэбхитэдэй дунда ехэ хү[дэл]мэри ябуулагдана. Һүүлэй [...] нуудта колхозниуд партиин [гэ]шүүнэй кандидадта олоорор ор[...] байнхай. Илангаяа малшад, [...]низаторнууд партиин гэшүүнэй [кан]дидадта ороно.

Конференциин һүүлээр парто[рга]низацинуудта парти доторой хү[дэл]мэри зарим тэды һайнаар ябу[ул]дадаг болоо. Партийна суглаа[...] бюрогой засседани саг болзор[...] үнгэргэгдэжэ, шухала асуудал[...] зүбшэн хэлсэгдэжэ байдаг.

Колхозууд, предприятинууд[...] партийна эхин организациин сек[ре]тарьнуудта, партгруппоргнуу[д]та КПСС-эй айкомой инструктор[...] һайн туһаламжа үзүүлдэг [...] Инструкторнууд, КПСС-эй айк[...] хүдэлмэрилэгшэд парторгани[заци]нуудта хэдэн үдэрөөр ошожо, [...] хүдэлмэритэйнь һайнаар тани[л...] бодото туһаламжа хүргэнэ.

КПСС-эй айкомой, партийна [ор]ганизацинуудай ябуулжа ба[...] эдэ бүхы эмхидхэлэй болон поли[ти]ческэ хүдэлмэри аша үрээ хар[уул]жа байнхай. Тиигэбэшье энэ үш[...] ехэ хүдэлмэриимнай эхин гэжэ [тэм]дэглэхэ шухала.

С. ТУГАРИН[ОВ]
КПСС-эй Байкало-Куд[аринска] айкомой таһагые да[агша].

Ородой агууехэ уран зохёолшо

Н. В. ГОГОЛИИН түрэһөөр 150 жэлэй ойдо

...ай Россида урагшаа һа..., ухаансар зоницие хашадаг, ...байгаа. Гансахан лэ уран ли...рын хориулгүй байһан тулань ...ын ажал-ябуулагшад тэрээ...эглэжэ, хүсэл бодолоо хэлэ...й.

...В. Гоголь уран зохёолшын ...ушаалые ойлгодог, тэрэ са...сии байдалда литературын ...рга дүүргэхэ байһые мэдэ.... «Зохёолнон болоод, гүрэн ...алба хэжэ шадаха байһанаа ...олоол, бултанһаа таһархай, ...газарта ошожо, түрэл дай... архатан байһанаа харуул...рга зохёолоо хайшан гэжэ ...э зүбшэн хэлсэхэ зорилгоор ...гаа тушаалнуудые, Петер...тые, садьхалдаа дүтэ нүхэ...эрхэдөө Ород ороноошье—...рхёо һэм»,— гэжэ «Авторай ...хэлэлгэ» дотор Н. В. Гоголь ...һан.

...олшодуулжа зобоһониие һаа, ...й ехэ сагые, асари ехэ арга ...ые заяаһан Эхэ орондоо уран ...шо өөрынгөө үсын эгээн шу...асуудалнуудта харюу бэдэрэн ...гүйлгэдэг, түрэл ород ара...байдалые һонирхон шэнжэл...байгаа. Эхэ оромни яахадаа ...ынтай, таруу, түбхиноогүй» ...юрын хүн яахадаа иимэ ту...р байнаб, «эбэртэн һүүлтэн» ...э амидардаг, умбадаг бэ, ...рын хүби заяан найдамтай ...гэшэ гү гэхэ мэтын асуудал...тэрэнэй һанаань зобоодог ...«Ажаглан шэртэһэн» нюдөөр ...эрьежэ харахадаа, садьхал ...мо юумэ эбёороо. Феодально...стной гуримай бури бухалынь ...й нюдэндэ элирээ. Дворя...й, ноёд түшэмэдэй общественые ...рхёолшо хоротой шэрүүнээр ...ржэ эхилээ. Иигэжэ муу ...шоглон дайрадаг зантай ...помещигүүдэй, албан хойрог ноё...оһоо гадна, мүн арад зоной...оосие Н. В. Гоголь һайн ма...һан. Юрын хүнэй хүбии заяан...һагаа табидаг, арад зоницие ...й, уласхэлэн байдалда оруул...раа түрын хүүли ёһые үзэн ...болоо. Энээнһээ уламжалан ...досоо хүниие хайрлаха садь...рөөд, арад зоной Росси тухай ...янинь зүрхэ хүдэлгэмэ уян

...В. Гоголиин Ород орон дотор ...байдалда хоёр янзаар хандада...А. И. Герцен оншотой мэргэ...тэмдэглээ һэн: «Департамен...ргын, губернаторай, помещи...гүдаг уужам таһалгада оро...башаһэн геройнуудайнгаа но...гатай, ядахын сагта св. Аннын ...тэй гү, али Коллежскэ асе...зэргэтэй һаань, тэрэнэй ...хоротой болоодхидог. Хүнгэн ...р шоглон наадалхадань, эль...рэ агшатар энеэгээшье һаа, ...ын башаһэн хүнүүдынь үзэн ...р байдаг. Зүгөөр Малороссин ...ид тухай хөөрэхэдөө, кабагай ...шууяжа, дабхаралдажа бай...сагууд, таряашад тухай бо...доходоо, шинелеэ хулуулгаһандаа голхоржо ухаһан үгытэй тулюур, үтэлһэн башаашые зураглан харуулхадаа Гоголь тад ондоо болодог. Бэлиг шадабариинь зандаашье һаа, өөрөө хайхардаг, уян, хүндэ дуратай болоодхидог. Тэрэ шог энеэданиинь хүнэй зүрхэ үбдэхөөхэгүй, сэдьхэлынь хараһан юумэнһээ салгидажа, уран бэлигээр билтаран байдаг...»

Түрүүшынгээ ном соо Гоголь крепостной байдалай бүдүүлиг муухайе шог энеэдээр «саазалжа» эхилээ һэн. Номещигүүд, мүнгэндэ хомхой баян хасагууд албатанаа һэшхэлгүйгөөр доромжолдог; эдихэ ууханаа ондоо юумэ мэдэдэггүй ноён эзэд бүдүүлиг муухай зантан болоно. «Иван Федорович Шпонька ба тэрээнэй абгайхан» гэжэ рассказ соогоо крепостной албатадые баригшадай зэрлиг заншалые илангаяа хурсаар шүүмжэлээ һэн.

Түрүүшынгээ ном соо Гоголь арад зоной байдалда ехэ анхарал табина. Арад түмэниие Эхэ орондоо дуратайгаар, урмаа таһаржа, уруу доруу болодоггүй бэрхээр харуулна. Юрын хүнэй сэдьхэлэй сэбэрые, нүхэсэлдөө үнэн байдаг, элдэб юумэндэ этигэдэг хонгор зангыень һайхашаан бэшэнэ. Хожомынь Гоголь арадай абари зангай һайн талые онсолон тэмдэглэхынгээ хажуугаар, зоной байдалда крепостной гуримай ямар муу нүлөө үзүүлдэгые элишэлэн гаргадаг болоо һэн.

«Үдэшэнүүд» гэһэн зохёол соогоо арад зоной гэртэхи байдалые уран хурсаар харуулаа. «Тарас Вульба» соо арад зон ондоо талаһаа, түүхэ бии болгодог хүсэн, агууехэ хүдэлөөнүүдтэ хабаадагша, үндэһэ яһатанай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэ байһаар харуулагдана.

«Хуушан ёһоной помещигүүд», «Иван Иванович Иван Никифорович хоёрой яагаад арсалдаһан тухай повесть» зохёолнууд соогоо феодально-крепостной засагай түлөөлэгшэдые, тэдэнэй бирагүйхэн мунхаг тулюур аяг аашые байһан соонь харуулна.

Городой байдалда зорюулһан повестьнууд соогоо адилгэ абаашад, тушаал эзэлхын хойноһоо гүйгөөшэд тухай сухалтайгаар бэшэһэн аад, юумын урда орожо ядаһан, тулиһан зобоһон хүнэй хүби заяан тухай хөөрэжэ эхилхэдээ дуунинь гунигтай болоодхино. Бага зэргын алба хаагшын хүндэ доромжолуулжа, наһаараа дуталдажа ябаһые зүрхэ доһолгомоор зураглан бэшэнэ («Эрьюу хүнэй бэшэгүүд», «Шинель»). Һайхан эрмэлзэл досоогоо багтаагаад, шэлэһэн ажалдаа үнэн ябаха гэһэн хүн ехэнхидээл урагшагүйдөөд һаладаг байгаа («Невскэ гудамжа»). Мүнгэ зөөриин засаг уран искусствые бузарлан худалдадаг һэн («Портрет»).

Гоголиин уран шадабаринь «Ревизор», «Үхэһэн албатан» гэһэн зохёолнууд соо улам хурсадана. Үнэн байдалые гажаангүй, үе сагай удха шэнжэдэ образоо тааруулаад, урдаа хаража байһан шэнги эли тодоор гаргадаг, хоротойгоор шоглоһон аад, гунигтай болгожо, енгэлэн дайраһан аад, наадалһан болгожо бэшэдэг Гоголиин онсо маягыень тус зохёолнууд ехэл элеэр харуулна. Тэрэнэй бэшэжэ гаргаһан хүн бүхэн заабол тархи соогоо «өөрын оньһотой, саагуур абажа нэгэдхэһэн удхатай байдаг. Уран зохёолшын хэлэһээр, городой дарга «гарта ороһон юумые табихагүй гэжэ» оролдодог хүк Алба хаагшадайнгаа адилгэ абажа, һангай зөөри тонижо байхадань, городой дарга тэдээнииe зэмэлнэгүй. Эдилгэ абадаг заншалаа зөөлэрүүлхын тэдыдэ «нүгэлнэй» гэжэ гоёор нэрлэнэ. Тойроод байһан зониинь мүн лэ өөртэнь адли, судья, һургуулинуудые даагша, почтын ноён, Бобчинский, Добчинский, Хлестаков гэхэ мэтэнэр хуул юумэ хэдэггүй, эдилгэ абадаг зон. Эдэнэр өөһэдөө түрэлхиин тиимэдээ бэшэ, арад зониие тонохо тушаалнуудые эзэлһэндээ иигэжэ зоргоороо аашална гэһэн удхань һүрөөтэй ха юм.

«Үхэһэн албатанай» гол нюурнуудыень абаад үзэхэдэ, тэдэнэй досоохи газаахинь элеэр харуулагдана. Хооһон юумэ һанажа, сэдьхэлээ ханадаг Манилов, өөрөө эдлэхэеэ харамнадаг Плюшкин, худалша хаарташа Ноздрев, нойтон мунса толгойтой Коробочка, нюдарганай зантай Собакевич, аралжаа хэдэг зөөринщэ Чичиков крепостной уг унгитай түлөөлэгшэд болоно.

Гоголиин зохёолнууд соо крепостной үедэхи Россиин байдал үнэн зүбөөр харуулагдаад, үнгэрһэн сагай түүхые мэдэжэ ойлгохо ушарта сэгнэшэгүй ехэ удхашанартай байна. Зүгөөр уран зохёолшын олониитын үүргэ гансал энээгээр дүүрэнэгүй. Зохёоһон образуудынь гүнзэгы, саагуур суглуулан нэгэдхэһэн удхатай тулада өөрынгөө үе сагай хэмжээнһээ гараад, хэзээдэшье баларшагүй онсо түхэл абажа, бүхы дэлхэйдэ дэлгэрээ. Гоголиин сатира гансал крепостной үедэ бэшэ, мүн баһа капитализмын үедэшье шүүмжэлхы харша шэглэлтэй. Тиимэһээ башаһэн зохёолнуудынь буржуазна үзэлтэй, хобдог хантаг заншалтай тэмсэхэ хэрэгтэ хүсэтэ зэмсэг болохо үгэнэ.

Н. Онуфриев.

Шэнэые үүсхэгшэд

...ай мастер Гомбоевой бри... завод соогоо түрүүшүүлэй ...оһоор үниндэй юм. Долоон ...сэб тухай даабарита тоо... газетэнүүдтэ хэблэгдэһэ...мунистическэ ажалай бри... нэрэ зэргын түлөө хүдэ... орон соогуур хаа ... дэлгэржэ эхилһэнэй һүү...юйдэхи цементын заводто ...аг энэ бригадын гэшүүд ...тэйгөөр ажаллаха, шэнэ ...аһууха гэжэ шиидэһэн юм. Гомбоевой бригадынхид коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэтэй болохын ...д соогоо хамагһаа түрүүн ... эхилэ бэлэй. Эдэнэр ком...ическэ ёһоор ажаллаха, ... харюусалгатай уялга ...а урда тээ улаан буландаа ...гларжа, арга боломжоёо ...ража үзэһэн, гээгдэгшэ нү...шангаар хөөрэлдэһэн юм. ... архи уужа, таагүй ябадал ... Саша Вяткин, Леонид Толя Петрищев гэгшэд ... урда зэмэсэ мэдэржэ, ... заһархабди гэһэн байгаа. ... гэшүүд тэрэ суглаан дээ... абахадаа май һара боло...одохи шэнэ мэргэжэлтэй ... техникэеэ һайнаар шудал... наринжуулгын дурадхал...моор оруулха, юрэнхы эр...шэлүүлхэ, архи уужа, эл...аша гаргахагүй гэжэ шии... Залуу хүдэлмэришэд иимэ ...тай уялга абаһанһаа ...алтай болоһондол» улам ...трйгоор ажаллажа эхил...

...Гомбоевой халаанайхи...мунистическэ мүрысөөндэ ... һүүлээр заводой бу...үүдэй залуушуул комму... ажалай бригадын нэрэ ... болохын түлөө тэмсэжэ ... ТЭЦ-дэ хүдэлдэг де...женер Василий Боцмано... цемент шатаалгын цехтэ ажалладаг Павел Поздняковой бригадынхид коммунистическэ мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байна.

...Заводой бригада, халаануудай коммунистическэ мүрысөөндэ оролсоһонһоонь хойшо түрүүшын һаранууд үнгэрбэ. Энэ үе соо залуушуулай ажабайдал, ажал хүдэлмэринь үндэһөөрөө хубилаа. ТЭЦ-эй залуу электригүүд булта һураха гэжэ шиидэһэн юм. Эдэнэрэй 23-ниинь үдэшын техникум, һургуулида һуралсана, 5-нь институтда заочноор һуралсахаар бэлэдхэжэ байна. Эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлээд байбалнай, ажалаймнай бүтээсэ ехээр дээшэлхэ, наука, техникын түйлалтые хэрэглэжэ шадаха байнабди гэжэ заводой залуу хүдэлмэришэд һайн мэдэнэ.

ТЭЦ-эй залуушуул ажалладаг газараа жэшээтэ һайнаар байлгадаг болохын тула станци соохёо гуримтай һайн болгоо, хана, полоо, түхеэрэлгэнүүдээ саг үргэлжэ аршажа, сэбэрлэжэ байдаг болонхой.

Станциин залуу хүдэлмэришэд үдэшэлэн нүгөө халаанайхидтаа ажалаа даалгажа үгэхэдөө, иигэжэ мэдүүлдэг байба:

— Ажаллаха газараа гэртэхидээл адли сэбэрээр байлгагты. Эндээ бүхы сагайнгаа гурбанай нэгэ хубиие үнгэргэнэ гээшэт.

Цех соогоо ариг сэбэрые сахиха гэһэн залуу хүдэлмэришэдэй һайн һайхан үүсхэлые зарим нүхэдынь даб гэһээр дэмжэжэ үгөөгүй байгаа. ТЭЦ-дэ ажаллагшадай нэгэ халаанай ажалдаа ерэхэдэнь цех соогуурнь хаа хаанагүй бог шорой дүүрэшэнхэй, хүнэй хүлһөө унаһан саһан хайлажа, шалбааг тогтошоод байба.

—Иимэ муухайгаар ажалыетнай тушаажа абахагүйбди, шорой шохойгоо хамажа абагты,—гэжэ Лиля Проценко мэдүүлээ һэн.

— Иигээдшье хүдэлхэдэтнай болохо,— гэжэ нэгэ залуу хүбүүн Лиля Проценкодэ хэлээд, гараа аршаһан бүдөө пол дээрэ хаяжархиба.

— Газарта хаяашаяа үтэр аба,— гэжэ хэдэн хүбүүдэй дүтэлжэ ерэхэдэнь нүгөөдэнь газарта хаяһан бүдөө дурата дурагүйгөөр абажа, хайрсаг руугаа хэһэн юм.

Станциин түрүүшүүл нимэрхүү бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабажа, дутагдалнуудаа зайсуулна.

Коммунистическэ мүрысөөндэ оролсоһон залуушуул коммунизмын үедэ ажаһууха хүнүүдэй абари зан, түхэл шэнжэ тухай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэдэг юм. Эдэнэр нэгэтэ һонирхолтой асуудал тухай хөөрэлдэжэ байтараа булта шахуу тамхи татажа оробо. Тэндэ һуулсаһан Лида Секерина гэнтэ ехээр энеэжэ, тамхинай утаа баа юулжа байһан хүбүүдтэ иигэжэ мэдүүлһэн байгаа:

— Таанад тамхишье татаха, архишье ууха дуратай аад, коммунизмда хайшан гэжэ орохоёо һананат. Коммунизмда ажаһууха хүнүүд арюун сэбэр, элүүр бэетэй, тамхи татадаггүй, архи уудаггүй хүнүүд байха зэргэтэй гэжэ һанагшаб.

Нүхэр басаганайнгаа наадажа хэлэһые мэдэбшье, 15 хүбүүдэй 12-нь уданшьегүй тамхяа хаяа бэлэй. Энэ ушарые мэдэхэдээ цехынь хүдэлмэришэд ехээр хүхиһэн юм.

Коммунистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Гомбоевой, Боцмановай халаанайхид посёлок соогуураа ээлжээгээр ябажа, ниитын гурим сахилсана. Эдэнэр һайнаар ажаллахынгаа хажуугаар хүхюун сэнгэлигээр амаржа, хамтаараа сагаа үнгэргэдэг болонхой.

Цементын заводой залуу хүдэлмэришэд иигэжэ шэнэ ёһоор, коммунизмын гуримаар ажалладаг, ажаһуудаг боложо байна.

Н. Анпилогов.

Коммунизмын мэнэжэнүүд

Загаһата нуур дахинаа мэлмэрхэнь

1. ТАБИН ЖЭЛЭЙ СААНА...

Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой центрынь Загаһата гэжэ нютагта тогтонхой. Урдань, табин жэлэй саана, эгээ эндэ, мүнөөнэй центрын хажууда, Загаһата гэжэ ехэ нуур мэлмэрэн хүхэржэ байдаг байгаа. Хабар, зуһай намжаа сагта энэ нуурта зэрлиг галууд, нугаһад, хүн шубууд үй түмөөрөө байрладаг һэн.

Үргэн уужам газар дайдатай, элдэб загаһаар элбэг, тунгалаг сэгээн нууртай энэ нютагта худари бурядууд далан хоёр жэлэй үмэнэ, 1887 ондо Байгал шадарһаа зөөжэ ерэһэн түүхэтэй. «Манай эхэ эсэгэнэр 100 мори тэргээр анха эндэ, Загаһата нуурай эрьедэ буугаад, тэрэ дороо загаһа губшажа ороо һэн гэлсэдэг» гэжэ үбгэд, хүгшэд хөөрэлдэнэ. Тиигэжэ Чесаныи худари бурядууд эндэ аша үринэрөө, адууһа малаа үсхэжэ, нютагжаһан гэхэ. Теэд эгсэ табин жэлэй үмэнэ Загаһата нуур гэнтэ үгы боложо, багахан тоором үлэшоо һэн. Тиигэжэ эндэхи бурядууд «гар мухар, гахай ябган» үлөө бэлэй...

2. ЮУН БОЛООБ, ЗАГАҺАТА НУУР ЯАШООБ?

«Чесаныи хубалза» — Доржын Харнуу гэдэг баян тэрэ үедэ гушаад гаран хүлһэншэдые заража, «хонохо бүреэ хониной арһанда, үнжэхэ бүреэ үхэрэй арһанда багтахаяа болижо» байба. Чесаныи угытэйшүүлэй хара хүлһэ хүхэхэ бүреэ шунахайран, хомхойржо байһан Харнуу баян Загаһата нуурай хоолойе хаагаад, уһан тээрмэ тодхобо. Нуурай уһа ехэ болгожо, тээрмынгээ хүсэ нэмээхын тулада тэрэ баян Чесана голые хаажа, нуур руу оруулһан юм. Тиигээд байтарнь 1909 оной намар ехэ үер болоходоо тэрэ хаалтые тээрмэтэйнь дэлбэ сохёод, абажа ябашоо. Тиигэжэ Загаһата нуур хараалта Харнуугай гэмээр гурбахан үдэрэй туршада үгы болошоо һэн гэлсэдэг. «Хойто хабарынь хони адуулжа ябахадамнай, хүрэшэһэн загаһад баруун талаар сагаалхижа хэбтээ бэлэй» гээд тэрэ үедэ эдир залуухан ябаһан, мүнөө жара гаран наһатай пенсионер нүхэр Бадма Мангатаевич Мангатаев хөөрэнэ. «Хаалтынгаа дэлбэрхэ болоходо Харнуу баян мэшээгүүдтэй талхаяа зөөжэ, тэрэнээ бэхилхые оролдоһон юм гэлсэдэг» гээд «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дарижапов Пунсэг Дарижапович нэмэнэ.

3. ОНСО ШУХАЛА БАРИЛГА

Шэнэ Чесаныи шэнэ эзэд—эндэхи «Коммунизм» колхозой гэшүүд үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулха алдарта долоон жэлые шэн габьяата, коммунистическэ ажалаар эхилбэ. Тэдэнэр табин жэлэй саана үгы болоһон Загаһата нуурые дахин «амидыруулжа», «Коммунизмын нуур» тогтоохо гэжэ нэгэн һаналаар шиидээ. Тэдэнэр Харнуу баянай хаалтын байһан газарта, мүнөөнэй түрүү арга хэрэглэн, колхозойнгоо хүсөөр мүнхэдөө байха шулуун-бетон хаалта бариха гэлсэбэ. Колхозникуудай энэ арюун үүсхэлые партиин айком, аймгүйсэдком һайшаагаад, уһалууриин ажахын управлениин начальник инженер Владимир Сергеевич Филимоновые эльгээгээ.

Тиин энэ оной февралиин эхеэр колхозой хаалтын барилга эхилбэ. «Энэ барилга манайнгаа эндэ Братска ГЭС-һээ өөрэгүй, үнэхөөрөө шухала барилга» гээшэ гэжэ хүн зониинь хүгшэн залуугүй хэлсэнэ. Энэнь яаха аргагүй зүб. Загаһата нуурай дахинаа тогтоод байхада, Чесана нютагай шарай үзэсхэлэн һайхан болохо, колхозой зон, адууһа мал сэбэр тунгалаг уһаар хангагдаха, миллион кубометр уһатай энэ нуурһаа һубаг татагдажа, долоон зуугаад гектар бэлшээриин, сабшалангай газар уһалагдажа, үсхэн ногоогоор халюурха, үнгын сэсэгээр һалбарха. Саашадаа энэ нуурта элдэб загаһан, уһанай тэжээмэл шубууд үсхэбэрилэгдэхэ. Һанаад үзэхэдэ, хэды шэнээн һайхан бэ даа! Нуурай тогтошоод, сэнхир тэнгэритэй үнгөө буляалдажа, хүбэн сагаан уулые гүнзэгы соогоо туяатуулжа, алтан шаргал наранай гэрэлээр толорон мэлмэржэ, галуу нугаһадаа тоборюутуулжа, сурхай алганаяа булгюулжа байхадань заатагүй ерэжэ хараха, нуурые «амидыруулһан» шэнэ сагай шэнэ хүнүүдые магтан, шадалайнгаа хүрэхэ шанга дуугаар сэдьхэлэйнгээ гүнзэгыһөө дуулаха дуран хүрэхэ байха.

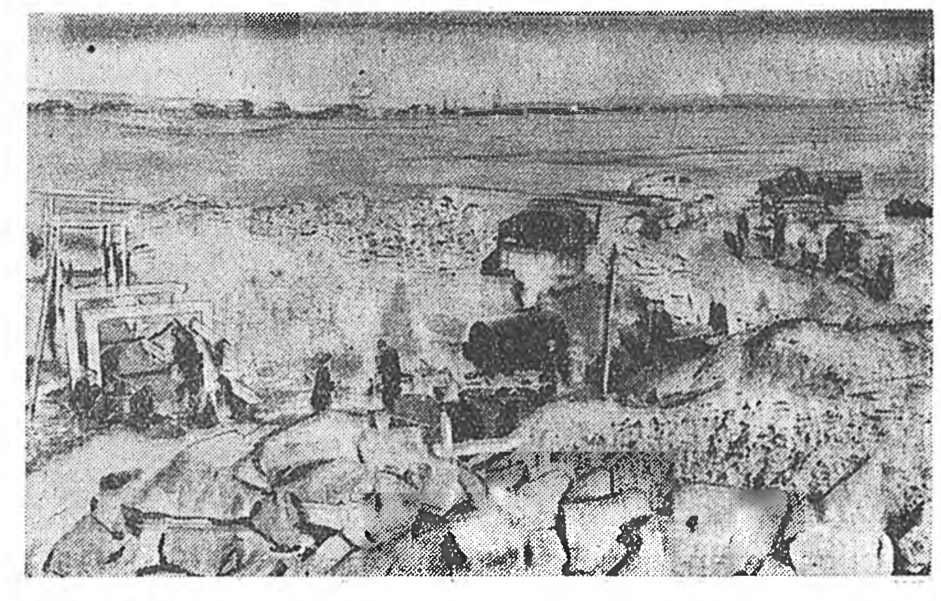

Хаалтын баригдажа эхилээд байһан үе. А. Мантаевай фото.

4. ШЭН ГАБЬЯАТА АЖАЛ

Хэһэн ажалайнгаа хэмгүй ехэ аша үрые мэнэ гэһээр, мүнөө хабартаа, зундаа хаража, амсажа эхилхэеэ мэдэһэн колхозникууд хаалтын барилгада бага ехэгүй, хүгшэн залуугүй угаа ехэ абьяас хэшээлтэйгээр хабаадажа оробо. Энэ барилгада эхи табиха хүндэтэ уялга «Коммунизм» колхозой ерээдүйн баатаршуулда—эндэхи долоон жэлэй һургуулиин шабинарта олгогдоо. Тиигээд февралиин нэгэнэй амаралтын үдэр долоон жэлэй һургуулиин директор Иван Прокопьевич Суворов колхозой парторг Рабдан Гармаевич Раднаев хоёр командиртай дүшөөд «солдат»—һурагшад бүхы хэрэгсэлнүүдые абажа, «үнэн бэеэ бэелэнхэй, үнэгэн малгайгаа үмдэнхэй» юумэнүүд хаалтын баригдаха газарта түрүүшын «добтолго» хэжэ оробо. Гурбан хоногто үдэрэй дүшөөд һурагшад унаһан малгайгаа абаха забдагүй ажаллажа, хаалтын баригдаха ехэ жалга соо утаашаа 50 метр, хүндэлөөшөө 15 метр газарта хэмжүүргүй ехэ саһа сэбэрлэжэ хаяба. Саашадаа зургаан хоногто үдэрэй 30 һурагшад уһа, шулуу халааха түлеэ хюрөөдэжэ үгэбэ.

Эндэ колхозой хори—хорин гэшүүнһээ бүридэһэн гурбан бригада гурбан халаан соо, үдэр һүнигүй түйлай ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, эсэсэй эсэстэ «һанаһандаа хүрэжэ, һарбайһанаа абаба». Хэды шэнээн ехэ хүдэлмэриин хэгдэһэниие элеэр харахын тулада хэдэхэн тоо баримта харуулая. 200 кубометр хүйтэн сэбдэг газар малтагдаа, 200 кубометр шулуун асарагдажа, халаагдажа хэрэглэгдээ, 40 тонно цемент элһэ хайртай халуун уһаар зуурагдажа шудхагдаа. Тиигэжэ 32 метр утатай, 3 метр шахуу үндэртэй, хоёр үүдэтэй ехэ хаалта баригдаа.

5. АГРОНОМОЙ ЧАСЫ ДУРАСХААЛ БОЛОШОН АЛДАБА

Энэ шухала барилгын дүүргэгдэхын урдахана, мартын 19-нэй үглөөгүүр зэр зэмсэгээ—карандаш, дэбтэрээ—тэбэреэд, колхозой шухала барилгын амиды гэршэ болохо золтой байһандаа ехээр баярлан, тэндэ ошобоб. Олон зон һахы һалаг хүдэлжэ, үймэжэ байба. Хаалтын хоёр тээхи добонууд дээрэ хэдэн обоохой шулуунуудай дундаһаа утаан ууяжа, зуһай үдэшэ үнеэшэдэй табидаг унайе, урда сагай арһанай уутарииe ээлүүдгүй һануулба. Энэ юун гээшэб гэхэдэ, барилгашад шулуу цемент хоёрой һайнаар абалсажа барисалдахынь тула бүхы шулуугаа заатагүй халаажа, нойтон бээлэйгээр барижа бутаруулан жэжэдхэжэ хэрэглэдэг байба...

Хүнүүдэй баггүй яаралтай түргэнөөр хүдэлжэ байбашье һаань, эндэ тэндэ энеэдэ, наадан таһарнагүй. Тэдээн сооһоо хоёрыень «шэхэдэжэ» шадабаб. Һүрөөтэй ехэ резервуар сооһоо халуун уһа зөөжэ, цемент, хайртай элһэ асаржа, зууран худхаад, хаалтада шудхажа байһан 7—8 хүнэй хажууда байтарни, хүхюу энеэдэн болобо. Галя басаган нилээд гээгдэжэ, наранай аяар дээрэ гарашаһан хойно ажалдаа ерээ. «Галя, шүүд лэ хожомдон алдабалши!» гээд нэгэн хэлэбэ. Энеэлдэшэбэ. «Галя, яагаа эртэ ерээбши, наран һая гаража байнал!» гээд нүгөөдэ нэгэн хэлэнэ. Энеэлдэшэбэ. Хүнүүд наран тээшэ харана. «Залуу хүн хадаа унтажа амараа юм ааб даа!»—гээд гурбадахинь нэмээнэ. Баһа энеэдэн болобо. Галя ехэл аягүйрхэжэ, ондоо шухала ажалда ябаад ерэһэн тухайдаа тайлбарилба.

Тээ тэндэ ойрохоно, хаалтада һүүлшын цемент шудхажа, жэгдэлжэ байгаашадай дунда шанга энеэдэн тэһэршэбэ. Юун болооб гэхэдэ: барилгашадай бригадирнуудай нэгэн, колхозой агроном нүхэр Хашко Хамнаевич Үндонов хуушан «зим» часы хүүртигэйнгээ урда хармаанда зүүжэ ябадаг байгаа ха. «Хашко, энэ часышни хүгшэржэ зүнтэглэшоол. Ши энээнээ мүнхэ дурасхаал болгожо, хаалта соо шудхуулжархи» гээд хүхюу нүхэдэйнь нэгэн дурадхаба. Агроном үгыень дуулабагүй. Тиихэдэнь хүхюу нүхэд тэрээниинь «буляаха» һэдэлгэ гаргаба. Теэд Хашко Хамнаевич «бэеынгээл бэрхэдэ» гаралсаа даа!

6. «ОРООҺОНОЙ ХҮБҮҮН ТОРИИСО ГЭЭШЭБ»

Эды ехэ ажалша, эды ехэ хүхюун сэнгэлиг зоной дунда орошоод, зол жаргалай орьёлжо байхые харахадаа заха хизааргүй урмашан омогорхобоб. Бурят зон гээшэ хэр угһаа хошон хурса үгэдэ, энеэдэ зугаада тон дуратай ха юм даа. Дашарамдуулан хэлэхэдэ, Хэжэнгын центрһээ «Коммунизм» колхоз хүрэтэр (далан километртэ) муу харгыгаар ашаанай такси соо дондорбошье, ошоһоноо, ерэһэнээшье мэдээгүйб: энеэдэ наадан, дуу дуулаан, шог зугаа, үгын хурса «жадаар» хадхалсажа, сэсэ буляалдаан таһарбагүй. Нэгэ баримта. Такси соо хоёр наһажаал танилнууд уулзаба. Машина дээрэ шог зугаа дэлгэжэ, хүнүүдые «хүбхэн болотор» энеэлгэжэ ябаашань орожо ерээшэһээ «Ши хэн гээшэбши?» гээд шоглон асууба. Тэрэнь шогыень «дабһалхын» тулада «хүн гээшэб! Ши хэн гээшэбши?» гээдхибэ. Түрүүшынхинь тогтожо, торожо үгэхэ һэн гү даа, тодоотой бэлэн байһан шэнгеэр, «Ороолоной хүбүүн Ториисо гээшэл дяа!» гээд бүгэдые эльгэ хатуулба. Саашадаа тэрэ хоёрнай «сэсэ буляалдажа», маанадаа эльгээ эгшэтэрнай энеэлгэжэ ошобо. Баһашье зохид байгаа даа! Түрэл бурят хэлэнэйнгээ хүнгэн хурдан, уян баян байһанда бахархажа ябагдаба. Тэндэ ябаашад бултадаа шахуу «Коммунизм» колхозой гэшүүд байгаа.

Ш. ИМБУЕВ.

Шэнжэлхы эрдэм дэлгэрүүлэгшэдэй суглаан

Политическэ болон шэнжэлхы эрдэм дэлгэрүүлхэ РСФСР-эй бүлгэмэй Бурядай таһагта мартын һүүлээр лекторнуудэй семинар 5 үдэрэй туршада болоо. Семинарта 100 гаран лектор хабаадаба. Тэрэ тоодо Читын областиин Агын национальна округһоо 3 лектор байлсаа. Партиин XXI съездын дүнгүүд, соёл сурталай хүдэлмэриин зорилгонууд тухайда КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр Ц. О. Очиров элидхэл хэбэ. Семинарта хабаадагшад шэнжэлхы ухаанай асуудалаар хэдэ хэдэн лекци шагнаба. Эрдэм ба шажанай хоорондоо тон харша байдаг тухай, материализм идеализм хоёрой хоорондо болодог тэмсэл тухай, шажан мүргэлдэ манай партиин, гүрэнэй ямараар хандадаг тухай ламын, бөөгэй, христосой шажанай хархис удха тухай гэхэ мэтын лекцинүүд уншагдаба. Мүн бурхан шажанай буруу номнолые элишэлхэ лекци хайшан гээд бэлдэжэ уншаха тухай, шажанда эсэргүү пропаганда хайшан гэжэ ябуулха тухай элидхэлнүүд болоо.

Семинарта хабаадагшад научно-атеистическэ кинофильм, журналнуудые хараа.

Семинарай түгэсхэлдэ лекторнууд хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэлдэбэ. Тиихэ зуураа республиканска газетэнүүд, «Байгалай толон» журнал хадаа шажанай худал хуурмагые элишэлхэ пропагандада багаар хабаадалсана гэжэ зарим лекторнууд тэмдэглээ.

Б. Баймин.

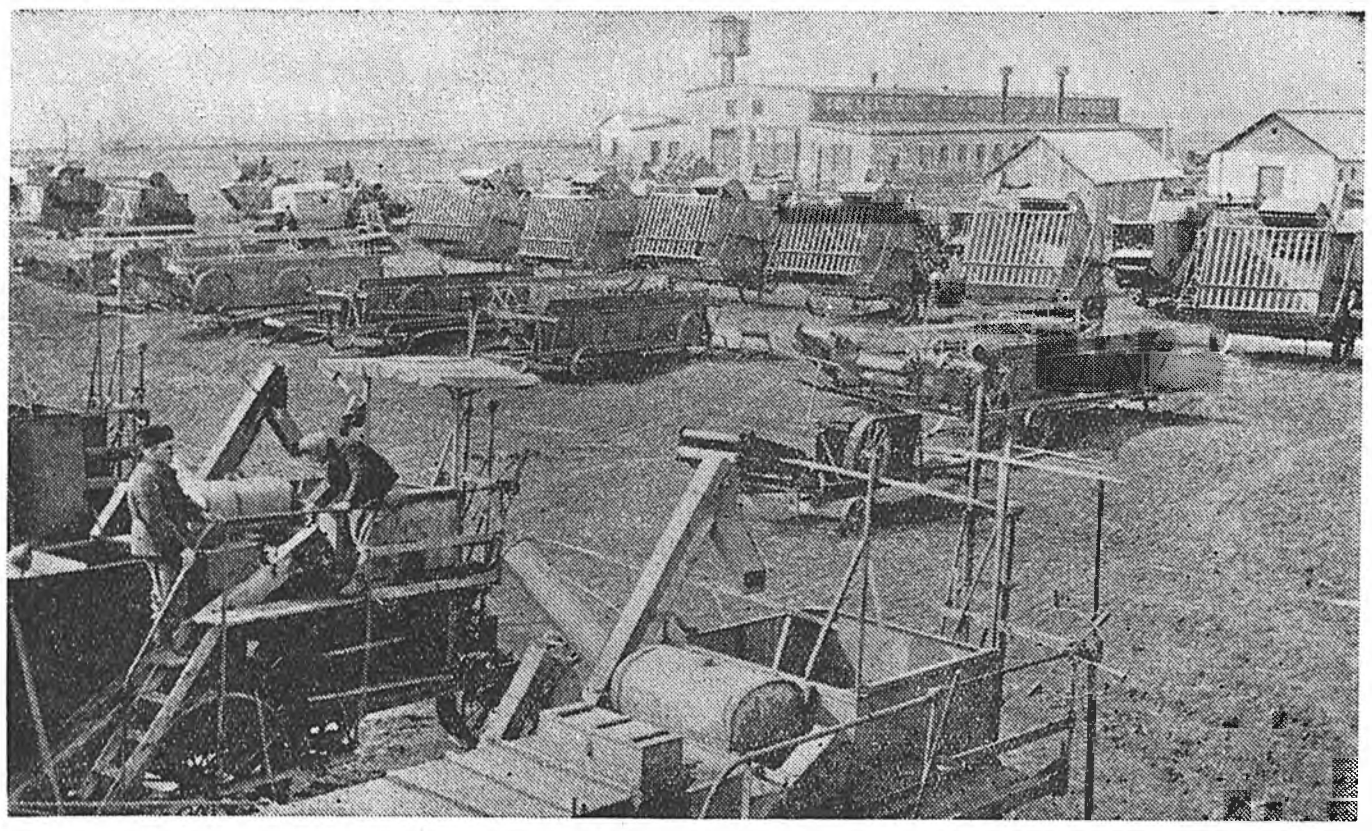

Краснодарска хизаар. Кубаниин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд долоон жэлэй түрүүшын жэлэй хабарые зэбсэг түгэлдэрөөр угтаа. Ново-Титаровска районой «Россия» гэжэ хүдөө ажахын артельдэ хамаг шухала юумээр хангагдаһан типовой мастерской бии юм. Энэ колхоз 100 трактортай, 53 комбайнтай. Эндэхи механизаторнууд тарилгын, таряа хуряалгын, бүхы техникые хүсэдөөр заһабарилжа дүүргэнхэй. **Зураг дээрэ:** «Россия» колхозой мастерскойн газаа.

ТАСС-эй фотохронико.

„Бурят хэлэ бэшэгэй дүримэй“ шэнэ проект зүбшэн хэлсэлгэ

Һаяхан Бурядай научно-шэнжэлэлгын комплексно институтда «Бурят хэлэ бэшэгэй дүримэй» шэнэ проект зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энээниие институдай хэлэ бэшэгэй талаар зохёоһон байна. Зүбшэн хэлсэлгэдэ орфографиин комиссиин гэшүүдһээ гадна, республикын Гэгээрэлэй министерствын, номой хэблэлэй, «Бурят үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэд, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай бурят хэлэ, литературын кафедрын-хид, студентнэр хабаадалсаа.

БКНИИ-гэй хэлэ бэшэгэй талаар дааша Ц. Б. Цыдендамбаев зүблөөе нээгээд, тобшо элидхэл хэхэдээ институдай хүдэлмэрилэгшэ Л. Шагдаровта үгэ үгөө. Нүхэр Л. Шагдаров шэнэ проект тухай, ямар хубилалтанууд оруулагдаһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Нүхэд Д. М. Мижидон (номой хэблэл), А. А. Аюрзанайн (Гэгээрэлэй министерство) мүнөө хэрэглэгдэжэ байһан тайлбарилгын буруу зүйлнүүдые заһажа, нэмэлтэ оруулаад хэблэлэй һайн һэн гэжэ тэмдэглээ.

Багшанарай институдай бурят хэлэ, литературын кафедрые даагша, доцент Д. Д. Амоголонов хэлэндээ: шэнэ проектын авторнууд дүримэй хуушан тайлбарилгые заабол сүм хубилгаха гэжэ оролдоо, теэд тэрээн доторнь алдуунууд дайралдана. Бэшэгэй дүрим гээшэ эхинһээ һүүл хүрэтэрөө ехэ тодоор, һайнаар бэшэгдэһэн байха ёһотой. «Социалистическэ», «демократическа» гэхэ мэтэ абтаһан үгэнүүдэй һүүл хододоо «а» үзэгөөр дүүрэхэ һэн гэбэ.

Нүхэр Б. Г. Аюшин (оперо, балет театр) «ю» үзэгэй удаа зарим үшарта «у» үзэг байха һэн (жэшээнь, юумэн) гэбэ. Энэ дурадхалыень олон хүн дэмжээ.

Мүн абтаһан үгэнүүдые бурят хэлэн дээрэ ямараар бэшэхэб, бурят хэлэндэ, дефис, зурлаа хайшан гэжэ хэрэглэхэб, «ск» суффикс болюулха гү гэһэн ехэ хөөрэлдөөн болоо. 15 хүн үгэ хэлэбэ.

Үгэ хэлэгшэдэй зарим һанамжа ехэ зүйтэй, тэдээниие хараандаа абахаби гэжэ Л. Шагдаров түгсэхэлдөө мэдүүлбэ.

Долоон хүнһөө бүридэһэн редакционно коллеги тогтоогоод, энэ хүдэлмэриие һаяар дүүргэжэ, дахинаа зүбшэн хэлсэлгэдэ табихыень уялгалба.

Н. Дугаров,
Зооветеринарна институдай хари хэлэнүүдэй кафедрын багша.

ШЭНЭ КОМБИНАТ НЭЭГДЭБЭ

Гусиноозерск город залууханшье һаа, жэл ерэхэ бүри болбосон түхэлтэй боложо байна. Һүүлэй үедэ ажалшадай ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинууд ашаглалгада үгтэһэн байна.

Үнгэрһэн март һарын һүүл багаар эндэхи барилгашад «Боевик» гэжэ олзоборилгын артельдэ хоёр дабхар гэр барижа, ашаглалгада оруулба. Энэ гэртэ өйдолой гурбан зал, эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй парикмахерска, гутал, час, түмэр амһарта заһабарилха мастерскойнууд, фотоателье хүдэлмэрилнэ.

Ф. Моренец.

Алжирта амгалан байдал тогтоохын түлөө

Араб Зүүн зүгэй оронуудтай хани барисаа, соёл культурын холбоо байгуулха бүлгэмэй правлениин үргэн заседани мартын 30-да Москвада болоо. Эрдэмтэд, уран зохёолшод, уран зураашад, Москвагай предприятинууд болон барилгануудай хүдэлмэришэд, ниислэлэй ниитын ажал-ябуулагшад заседанида хабаадаа.

Заседаниие нээхэдээ бүлгэмэй түрүүлэгшэ СССР-эй Культурын министрын нэгэдэхи орлогшо С. В. Кафтанов иигэжэ һануулаа. Ази, Африкын оронуудтай һанал нэгэдэлгын соведэй шиидхэбэреэр үнгэргэгдэжэ байһан «Алжирай недели» Советскэ Союз дотор эхилээ.

Бэеэ даанхай байдалай, зол жаргалай болон эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэл хэжэ байһан Алжирай эрэлхэг зоригто арадтай ехээр талархажа байһанаа арадуудта хани ёһоор хандадаг Советскэ Союз доторхи бүхы хүнүүдэй зүгһөө элирхэйлһэн мэдүүлгэ соогоо тэдэнэр хээ. (ТАСС).

СССР-эй Культурын министерствын делегаци США орохоёо мордобо

СССР-эй Культурын министерствын делегаци министрын орлогшо Н. Н. Данилов түрүүтэйгээр США орохоёо мартын 30-да Москваһаа самолёдто һуужа гараба. Москва болон Нью-Йоркдо наука, техникын, соёл культурын выставкэнүүдэй үнгэргэгдэхээ байһантай дашарамдуулан, совет артистнуудай Америкэдэ, Америкын артистнуудай СССР-тэ концертнүүдые харуулха тухай США-гэй гүрэнэй департаменттай делегаци хэлсээ хэхэ (ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-ду КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лайда банчен-эрдэниин эльгээһэн телеграмма

ПЕКИН, мартын 30. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунда, КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лайда Түбэдэй автономно район байгуулха талаар бэлэдхэл хэхэ комитедэй түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ банчен-эрдэни Чугиганцан мартын 29-дэ телеграмма эльгээжэ, Түбэдэй нютагай правительствые тарааха, үймөө дараха тухай КНР-эй Гүрэнэй Соведэй приказые дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлһэн байна.

Телеграмма соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Өөрынгөө зүгһөө, тэрэшэлэн Түбэдэй үргэн олон ламанарнууд болон энгэй хүн зоной зүгһөө Түбэдэй нютагай правительствые тарааха тухай, үймөө дараха тухай Гүрэнэй Соведэй приказые би шууд сэхээр дэмжэнэб. Тэрэшэлэн Арадай-сүлөөрэлгын армиин Түбэдтэхи сэрэгэй округой хандалгые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэб.

Түбэд нютагай урдын правительство, Түбэдэй дээдэ тушаал зэргэтэ хархис этэгээдүүд хадаа Түбэдые амгалан ёһоор сүлөөлхэ тухай хэлсээе хүсэдөөр бэелүүлхэ гэһэн Арадай центральна правительствын, Түбэдэй арад зоной болон патриодуудай гаргадаг хүсэлэл оролдолгодонь хододоо һаад түбэг татадаг, национальна нягта жагсаалые эмхи гуримгүй болгон һуларуулха зорилгоор саг үргэлжэ үгэсэлгэнүүдые хэдэг, һалбаран бадаржа байһан, золтой, жаргалтай социалистическэ общество байгуулха демократическа шэнэдхэлгын замаар түбэд арадай дабшаха хэрэгтэ хододоо эсэргүүсэдэг байһан юм. Энэ хадаа түбэд арадай аша туһада тон харша, түбэд арадай дура хүсэлэлдэ огто таарахагүй хархис муухай ябуулга болоно. Иимэ хархис ябуулгануудые хэбэшьень, тэдэнэртэ Хитадай Коммунистическэ парти, Арадай центральна правительство урда тээнь хододоо энэрхыгээр хандажа, гүрэн түрынгөө ниитын аша туһа тухай тэдэндэ саг үргэлжэ тайлбарилдаг, тэсэмгэйгээр хүлеэжэ; гэм зэмээ мэдэрхэ арга боломжо тэдэндэ олгодог байгаа. Гэбэшье Түбэдэй дээдэ тушаал зэргэтэ хархис этэгээдүүд һанаа ородоггүй, һанаһанаа табидаггүй байхаһаа гадна, харин манай хүсэн түгэлдэр эхэ ороной Арадай центральна правительствые «хүсэ багатай» гэжэ эндүүтэйгээр тоолодог, Арадай-сүлөөрэлгын илагдашагүй армиин урдаһаа «зоргоороо» үсэрэлдэжэ болохо юм гэжэ эндүүтэйгээр тоолодог байгаа. Түбэдэй арад зондо хаа хаанагүй хоро хүргэжэ байһан түбэд үймөөшэдтэ тэдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ туһаламжа үзүүлһэн, зэбсэгтэ хүсэнүүдыень олон болголсоһон байха юм. Энэ оной мартын 10-да далай-ламые тэдэнэр хулгайлаад, патриотическа үзэлтэй түрүү хүнүүдые алажа хюдажа, түбэд-кадрова хүдэлмэрилэгшэдые, хүдэлмэришэдые хашажа хэһээжэ, эхэ орондоо, арад зондоо урбаха гэмтэ муухай замда элитээр ороһон байна. Империалистнууд болон чанкайшистнуудтай үгэсэнхэй байжэ, тэдэнэр Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын армиин Һасадахи гарнизоной органууд болон сэрэгүүдтэ мартын 19-нэй һүни ехэхэн зэбсэгтэ добтолго хэһэн байгаа. Түбэдэй дээдэ тушаал зэргэтэ хархис этэгээдүүдэй гэмтэ ябадал хадаа тэдэнэрэй эхэ орондоо урбагшад, түбэд арадай дайсад, Түбэд орондохи түбэд зоной дунда бии байһан яяр яндан этэгээдүүд байһыень харуулна. Эхэ орондоо урбажа, тэдэнэй хэһэн гэмтэ ябадал гүрэнэй хуули ёһонтой тааралданагүй, мүн Түбэдэй олониитэ арад зоной болон патриодуудай зүгһөө эрид шууд буруушаагдаһан байна. Түбэдэй нютагай правительствые тарааха, үймөө усадхаха зорилгоор Гүрэнэй Соведэй гаргаһан приказые шууд бэелүүлэн, Арадай-сүлөөрэлгын армиин сэрэгүүдэй Түбэдтэ хэжэ байһан байлдаанууд түбэд арадай аша туһада хүсэдөөр тааралдаха байһан дээрэһээ түбэд арадай зүгһөө улам бүри ехээр дэмжэгдэнэ.

Үймөө дараха талаар Ара лөөрэлгын армиин туйлаад тон ехэ илалтые өөрынгөө Түбэдэй ламанар болон эн зоной зүгһөө ехээр һайшаа

Хулуугдаад, хархис үймө гарта ороод байһан далай хуби заяан тухай тон ехээр гаа зобожо байһанаа би э лэн мэдүүлнэб. Хархис үймө гарһаа тэрэ удангүй мулта гэжэ этигэнэб. Далай-ламы луугдаад, үймөөшэдэй гарта дөө байһан үе соо Түбэдэй но район байгуулха талаар хэл хэхэ комитедэй түрү уялгые дүүргэхэ хүдэлмэр абахые намайе уялгалһан Соведэй захиралтые би х зүбшөөнэб.

Түбэдэй ламанарые, энгэ зониие болон бүхы патрио хидхэн жагсааха зорилгоор зүрхэнһөө, эгээн лэ ехээр оролдолго би гаргахаб, үй раха, империалистнууд бо кайшистнуудай дэмжэлгээр дэй дээдэ тушаал зэргэт этэгээдүүдэй хэжэ байһан тын харата муухай бүхы м то аашыень усадхаха хэрэг дай Арадай-сүлөөрэлгын сэрэгүүдтэ шууд сэхээр, э гээр туһалхаб. Хитадай К тическэ партиин, түрүүлэ Цзэ-дунай, Арадай централ вительствын сэсэн мэргэн реэр, манай эхэ ороной 65 он тоото бүхы арадуудай хэ дэмжэлгые хүлеэн, түб Арадай-сүлөөрэлгын армит та үймөөшэдые заатагүй һалбаран бадаржа байһан, жаргалтай, социалистическ Түбэдые лаб байгуулжа ша жэ би гүнзэгы ехээр этигэ

Агуу ехэ эхэ оромнай болтогой!

Хитадай Коммунистическ мандаха болтогой!

Манай ороной бүхы ар агуу ехэ вождь, түрүүлэгш Цзэ-дун мандаха болтогой!

1959 оной мартын 29.

Румыниин хүдөө ажахыда хүниие хүнэй мүлжэх ябадалай үлэгдэлнүүдые усадхаха тухай Указ

БУХАРЕСТ, мартын 29. (ТАСС): Ажалша таряашадай ажана байдалые шууд һайжаруулха, соёл болбосоролыень дээшэлүүлхэ, социалистическэ байгуулалтые хүгжөөхэ зорилго табигдана, тиимэһээ хүдөө ажахыда хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадалай али бүхы үлэгдэлнүүдые усадхаха тухай Румыниин Арадай Республикын Национальна ехэ суглаанай президиумэй Указ толилогдоо.

Арадай засагай тогтоһонһоо хойшо хүдөө ажахыда, Румыниин ажалшан арадай ажабайдалда гүнзэгы ехэ революционно хубилалтын болоһон тухай Указ соо тэмдэглэгдэнэ.

Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин заабаряар ажалша таряашад хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха замаар шууд сэхээр дабшажа ябана. 3600 мянган шахуу таряашадай бүлын 2 миллион үлүүтэйнь хүдөө ажахын хамтаралнуудта мүнөө оронхой. Ороной эдлүүриин бүхы газарай 60 гаран процентнь хүдөө ажахын хамтаралнуудай, гүрэнэй социалистическэ секторэй мэдэлдэ байха юм. Хүдөө тосхонуудай түхэл шэнжэ, ажалша таряашадай байдал, социально-экономическа харилсаан ехээр шэнэдхэн байгуулагдана.

Гүрэн хадаа хүдөө ажахые мүнөө үеын тракторнууд болон хүдөө ажахын машинануудаар хангаа. Энэ хэрэгтэ гансахан 1956 онһоо 1960 он хүрэтэр 11 миллион шахуу лей һомологдохо байна гэжэ Указ соо тэмдэглэгдэнэ.

Газар һайжаруулха, һайн сортын үрэһэ, үүлтэртэ мал абаха хэрэгтэ ойрын жэлнүүдтэ тон ехэ мүнгэ зөөри һомологдохо юм. Түргэнөөр хүгжэжэ байһан химическэ промышленность хүдөө ажахыда үтэгжүүлгэ болон бусад химическэ зүйлнүүдые үгэжэ, жэл ерэхэ тудам үндэр ургаса абтадаг болохо байна.

Олон тоото агрономууд, зоотехнигүүд болон хүдөө ажахын бусад мэргэжэлтэдые гүрэн бэлэдхэжэ гаргаа.

Хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха үедэ ажалша таряашад социалистическэ ушар ёһо бүри һайнаар мэдэдэг боложо, өөрынгөө, мүн арад зонойнгоо ниитын аша туһын тулада улам ехэ эршэ зоригтойгоо нэ.

Гэбэшье газараа хахад али хүлһөөр үгэхэ, үгышье садай хүсэ хэрэглэн газара рилхэ гэхэ зэргын үйлэ хуушарһан харилсаанай нүүд олон тосхонуудта үш байһаар. Тосхонуудай баяшуул иимэ юумэ хэдэг жэ Указ соо хэлэгдэнэ.

Хүдөө ажахыда хүнии мүлжэхэ ябадалай үлэгд усадхаха, ажалша таряаша териальна байдал шууд һа ха, соёл болбосоролыень лүүлхэ, мүн социалистическ гуулалтые хүгжөөхэ зорил дана. Тиимэһээ элдүүр зар хахадаар болон һөөр үгэлгые, тэрэшэлэн ажахын үйлэдбэридэ бусад али болохоор мүлжэлгые х жэ Румыниин Арадай Р кын Национальна ехэ шиидхээ. Энэ хорилто өөры лын хүсөөр элдүүрилжэ хү гүй, ехэ газартай нюдарг шуулда, тэрэшэлэн ондоо дэг аад, өөрынгөө хүсөөр элдүүрилдэггүй хүнүүдтэ х ха байна. Газараа өөһэдө рилдэг аад, заримдаа үсөө рэй турша соо зарим хүдэ бусад таряашадта дүүргүү да шадалтанда энэ хори маархагүй юм.

Саашадаа хүлһөөр мүн бусадай хүсэ мүлжэн лэгдэхээ болиһон газар хү хын хамтын ажахынуудай хүдөө ажахын социалисти сад организацинуудай мэд тэхэ байна. Хүдөө ажахы ралнуудта гү, али хүдөө социалистическэ бусад орг нуудта газар дамжуулан рим Указай түгэсхэлэй х дорхойлогдоһон байна.

ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Президиумэй шиидх

БЕРЛИН, мартын 28. (ТАСС). Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын дэргэдэхи хэблэлэй зургаанай мэдээсэһэнэй ёһоор, нилээд олон хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлһэ дээшэлүүлхэ тухай шиидхэбэри Германиин Демократическа Республикын Министрнүүдэй Соведэй Президиум гаргаа. Эдеэ хоолой промышленностьда, ГДР-эй почтын эмхи зургаануудта, целлюлозо, саарһа, хабтаһа[н]эй туу саарһа бүтээдэг пре[дп]нуудта, хэмэл арһа гаргад[аг] приятинуудта хүдэлдэг зар[им хү]дэлмэришэдтэ, тэрэшэлэн элүүрые хамгаалгын ор[ганууд] хүдэлмэрилэгшэдтэ тус ш[иидхэбэри] хамаадаха байна.

Редакторай орлогшо
С. Б. БАЛЬЖИН

Арадай демократиин оронуудта

ХИТАДАЙХИД ОЛООРОО ҺУРАНА

Пекинэй хүн зоной зургаанайнь нэгэн дунда гү, али эхин һургуулида мүнөө үедэ һурадаг байна. 1949 онойхидо орходоо түб хотын дунда, эхин һургуулинуудай багшанарай тоо таба дахин олон болоо. Пекиндэ багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ һургуулинууд нээгдэнхэй. Эдээндэ дунда, эхин һургуулиин бүхы багшанарай 80 процентнь һуража, мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. 1949 онтой сасуулбал, дээдэ, дунда һургуулинуудай тоо 4-һөө 20 хүрэтэр, тиихэдэ студентнүүдэйнь тоо зургаа хахад дахин олон болоо.

Ороной олохон округуудта багшанарай институдууд, уезднүүдтэ—багшанарай училищинууд эмхидхэгдээ. Мүнөө үедэ Хэбэй провинциин багшанарай училищинуудай тоо 1957 онойхидо орходоо гурба дахин олон болоо.

Цзянси провинциин 18 уездэ багшанарай 19 заочно училищи эмхидхэгдээ. Бүхы районуудтань ажалһаань таһалангүй багшанарые бэлдэдэг болоо.

Цзянсу провинциин Куньшань уезддэхи арадай коммунануудта бултандань багшанарай училищи нээгдэнхэй. Эдэ училищинуудта дунда, эхин һургуулинуудай багшанар, культурно-ниитын хүдэлмэрилэгшэд бэлэдхэгдэнэ.

(ТАСС).

ПОЛЬШОДО ОРОД ХЭЛЭ ШУДАЛНА

Ород хэлэ шудалха асуудалаар польско-советскэ хани барисаанай зүблөөн һаяхан болоо. Польшын хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор орон дотор 1950—1959 онуудта ород хэлэ шудалха 60 мянган элдэб курсанууд эмхидхэгдэжэ, миллион шахуу хүн һураа.

Гэгээрэлэй министерство ород хэлэ заадаг багшанарай курсануудые эмхидхэдэг болоһоор хэдэн жэл боложо байнхай. 1951—1956 онуудта эдэ курсануудта 3 мянга тухай багшанар һураа. Гадна методическа конференцинүүд үнгэргэгдэнэ. (ТАСС).

АЛБАНИДА ГАЗАР ҺАЙЖАРУУЛХА ХҮДЭЛМЭРИ ХЭГДЭНЭ

Һая болотор Албаниин таряашад газараар дутамаг байдаг һэн. Шииг нойто багатайһаа гү, али уһанай үерлэхэдэ үрэжэлтэй газарай намаг болошодог дээрэһээ олон мянган гектар газар ашаглагдадаггүй байгаа.

Албаниин таряашад газарайнгаа эзэн болоод байхадаа, тарилгын шэнэ газар үргэн далайсатайгаар элдүүрилжэ захалаа һэн. Советскэ Союзһаа абтаһан хэдэн зуугаад трактор бульдозер, экскаватор шэнэ түхэлэй бэшэшье машиные гүрэниинь таряашадта туһаламжа болгон үгэһэн байна. Газар уһалха, намаг хатааха, үрэжэл багатай сабшалан, бэлшээри һайжаруулжа ашаглаха, ой модо, бургааһа шугы сэбэрлэхэ хэмжээнүүдэй абтаһанай ашаар республикын хүдөө ажахын эдлүүриин газар 200.000 гектараар үргэдхэгдөө. Энэнь Албаниин дайнай урда тээхи тарилгын талмайн шэнээн болоно.

Хүдөөдэхи хамтын болон гүрэнэй ажахынууд тарилгынгаа талмайе үшөө 38 мянган гектараар үргэдхэхөөр хараалаа. Газар һайжаруулха хүдэлмэриин ехээр хэгдэһэнэй ашаар Мюзеке, Туманы, Вургу, Задрима, Росковец гэжэ үргэн тала дайдануудта кукуруза, шэниисэ, хлопок, барайгар, тамхин таригдадаг болоо. (ТАСС).

Чехословакиин Республикын баруун талын гоё һайхан хадалиг нютагта Карловы-Вары гэжэ курорт бии юм. Курортын тогтоһоор мүнөө жэлдэ 600 жэл гүйсөө. Энэ курорт бүхы дэлхэй дээрэ суутай болонхой юм. Эндэ урдань имагтал баяшуул амардаг, аргалуулдаг байгаа, харин мүнөө ажалшадай амарха, аргалуулха бүхы эрхэ байдал эндэ бии болгогдонхой. **Зураг дээрэ:** бүлеэн болон халуун аршаанай гаража байдаг байшан.

ТАСС-эй фотохронико.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни—34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информация—3 культуры и быта—24-74, писем и рабселькоров —40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00999. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. №